

HRVATSKI VOJNIK

Broj 547 • 9. ožujka 2018. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojn timer.hr

CIJENA 10 KUNA

RAZGOVOR

brigadir Mate Radoš,
zapovjednik Pukovnije Vojne policije

**VRHUNSKI PROFESIONALCI
I PONOS U DOMOVINI I
IZVAN NJE**

**POMOĆ HRVATSKE VOJSKE
U BORBI SA SNJEŽNIM
NEVREMENOM**

**15. PRVENSTVO OSRH
U ZIMSKIM SPORTOVIMA**

VOJNA POLICIJA
OBIJELJEŽILA TRI ZNAČAJNE OBLJETNICE

8. HRVCON ISPRAČEN U MISIJU U AFGANISTAN

TYPHOON PROTIV LIGHTNINGA

MODERNIZACIJA SUPER HORNETA

Boeing je 1. ožujka objavio da je s američkom mornaricom sklopio ugovor o modernizaciji aviona F/A-18E/F Super Hornet. Za iznos od 73 milijuna dolara nadogradit će postojeće Super Hornete konfiguracije Block II na konfiguraciju Block III.
[str. 28]

BROJ 547 2018

SAIDIRŽAV

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr), Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Urednici i novinari: Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjak (petra.kostanjak@morh.hr), Iva Gugo, Martina Butorac

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić, Prijevod: Dubravka Marić (dmarić@morh.hr), Fotografi: Tomislav Brandt, Josip Kopi, Mladen Čobanović, Karlo Brigljević

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (zfrank@morh.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, Marketing: Mila Badrić Gelo, tel: 3784-243; fax: 3784-322, Tisak: Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hrvojn@morh.hr

NOVOSTI IZ ASUSA

Asus je na Mobile World Congressu, održanom od 26. veljače do 1. ožujka u Barceloni, predstavio nove telefone kod kojih je naglasak stavljen na kamere i umjetnu inteligenciju. Predstavljena su tri modela iz serije Zenfone 5, koja će se na tržištu pojaviti u sljedećih nekoliko mjeseci: Zenfone 5, Zenfone 5 Lite i Zenfone 5z. [str. 50]

MORH I OSRH

RAZGOVOR

brigadni general Mato MIKIĆ, zapovjednik HRZ-a i PZO-a [4]

PROMOCIJA PRIRUČNIKA

Osnovna upotreba suspenzijskog trenažera i zvonastih utega u OSRH [7]

VOJARNA "CROATIA"

Vojna policija obilježila tri značajne obljetnice [8]

RAZGOVOR

brigadir Mate RADOŠ, zapovjednik Pukovnije Vojne policije [10]

24. OBLJETNICA POČASNO-ZAŠITNE BOJNE

Zajedničkim snagama nastavljamo dalje [14]

15. PRVENSTVO OSRH U ZIMSKIM SPORTOVIMA

Što su uvjeti teži, to je za nas prihvatljivije [16]

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ

8. HRVCON ispraćen u misiju u Afganistan" [22]

POLIGON "ŽIRJE"

Združena vježba mornarice I specijalnih snaga [24]

OBLJETNICA SMVO-a

Sedamnaest godina doprinosa pripremama hrvatskih vojnika za međunarodne misije [26]

VOJNA TEHNIKA

NOVOSTI

Položena kobilica novog

talijanskog LHD-a [28]

Nove rumunjske podmornice [28]

Potraga za lakom strojnicom [29]

Konceptualni dizajn za

američke fregate [30]

RATNA MORNARICA

Ruske ravne palube [33]

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Typhoon protiv Lightninga [38]

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

www.hrvatski-vojn timer.hr

POMOĆ HRVATSKE VOJSKE U BORBI SA SNJEŽNIM NEVREMENOM

U tjedan dana 566 pripadnika OSRH s 40 radnih strojeva i 30 motornih vozila bilo je angažirano u aktivnostima čišćenja snijega na brojnim lokacijama u Lici, Gorskom kotaru, Slavoniji i na karlovačkom području. "U zajedništvu, solidarnosti i partnerstvu nosimo se sa svim ugrozama i opasnostima i spremni smo za moguće poplave," poručio je ministar Krstičević tijekom obilaska Hrvatske vojske na terenu [str. 18]

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2018.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
I IZDAVAŠTVA

Pratite nas i na društvenim mrežama

 RAZGOVOR

Novi zapovjednik preuzeo je HRZ i PZO s prvim danom ove godine. Povjerenje koje mu je ukazano veliko je jer je HRZ i PZO sad vjerojatno u najosjetljivijem razdoblju od Domovinskog rata. Nedavno su stigli novi helikopteri, višenamjenski su na remontu, a u idućem se razdoblju očekuje i konačna odluka državnog vrha o nabavi borbenog aviona. Sve to trebaju pratiti i privlačenje te obuka osoblja, kao i odgo-varajući infrastrukturni zahvati. Usto, broj redovnih, svakodnevnih zadaća, uključujući međunarodne, ne smanjuje se...

Je li brojnost raspoloživih višenamjenskih helikoptera i borbenih aviona dovoljna za tražene zadaće?

Kratko i jasno – da. Sposobnost HRZ-a i PZO-a za nadzor i zaštitu zračnog prostora nikad nije bila upitna. Kolokvijalno rečeno, uvijek smo se pokrivali tehnikom kojom raspolažemo, određivali prioritete i uspješno izvršavali sve zadaće koje su nam dodijeljene u skladu s ustavnim i zakonskim odredbama te planovima operativne uporabe, obuke i školovanja. Naš dežurni borbeni dvojac i Središte za nadzor zračnog prostora Bojne ZMIN, koji su uvezani u

PILOTSKI POZIV ZAHTIJEVA

LETENJE NIJE SAMO PROFESIJA – TO JE ŽIVOTNI POZIV KOJI ZAHTIJEVA POTPUNU PREDANOST I ODRICANJA, ALI JE UJEDNO I PRIVILEGIJA ONIH ODABRANIH I NAJBOLJIH...

ALI JE

NATO-ov sustav nadzora i zaštite zračnog prostora putem NATO-ova Zapovjedništva za združene zračne operacije (CAOC) u Torrejónu, svaki tjedan provedu nekoliko obučnih treninga presretanja cilja u zračnom prostoru RH. Računajući i provedbu stvarnih zadaća presretanja koje je dosad zapovjedio CAOC, pripadnici Eskadrile borbenih aviona i Bojne ZMIN – kao nedjeljive cjeline – uspješno održavaju i tu sposobnost.

Kao što znate, helikopterska flota HRZ-a i PZO-a prošle je godine ojačana novim izvidničko-borbenim helikopterom OH-58D. Dakle, dobili smo još jednu borbeni komponentu, koju ćemo koristiti u prvom redu kao potporu kopnenim snagama. Višenam-

mjenski i transportni helikopteri provode sve zadaće vezane za hitni zračni medicinski prijevoz, potrage i spašavanja, sudjeluju u operaciji KFOR te provode obuku i uvježbavanje s drugim granama OSRH. Drugim riječima, iako su Mi-171Sh na remontu, sve zadaće provodimo s operativno raspoloživim helikopterima.

Razmišlja li se o nabavi zapadnih višenamjenskih helikoptera?

Da, i to već dulje vrijeme. Naime, nije novina da bismo uvođenjem helikoptera zapadne tehnologije u kratkom vremenu postigli punu interoperabilnost i kompatibilnost sa saveznicima. S druge strane, unificiranjem helikopterske flote olakšava se i ubrza proces obuke, što je vrlo važna činjenica za mlade naraštaje vojnih pilota. S druge strane, olakšava se i protok pilota helikoptera i zrakoplovnih tehničara kroz postrojbe

HRZ-a i PZO-a. Time se podiže i sveobuhvatna mobilnost i samoodrživost helikopterskih snaga i otvara mogućnost dostizanja novih sposobnosti.

Je li HRZ i PZO zaključio svoje obveze, odnosno svoj udio u procesu odlučivanja o novom tipu borbenih aviona?

U ekspertnom timu koji je izradio Taktičko-tehničku studiju višenamjenskog borbenog aviona (VBA), kao i Studiju izvodljivosti za donošenje odluke o nabavi VBA-a, sudjelovali su, što je razumljivo, i predstavnici HRZ-a i PZO-a. Bio je to naš doprinos u tom dijelu procesa. Pozorno očekujemo odluku koja će za nas značiti iznimno puno. Naime, uvođenje u uporabu četvrte generacije borbenih aviona golem je posao. No – ako pitate pilote borbenih aviona, a to vam mogu reći iz prve ruke – još je veći profesionalni izazov i zadovoljstvo.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

**brigadni general
Mato MIKIĆ,**
zapovjednik HRZ-a i PZO-a

potencijalno, nabavlja država. Svjesni smo da je riječ o opsežnoj i zahtjevnoj zadaći. HRZ i PZO već provodi pripreme za prihvati i uvođenje u operativnu uporabu VBA-a, tako da smo već kod samog projektiranja hangara za dežurni borbeni dvojac predvidjeli sve potrebne elemente za prihvat VBA-a četvrte generacije. Nakon konačnog definiranja tipa aviona slijede *finese*, odnosno detaljna prilagodba hangara potrebama aviona, koja je za ponuđene tipove minimalna.

Kakvi će infrastrukturni zahvati biti potrebni za novi tip borbenih aviona?

Uvođenje novog višenamjenskog borbenog aviona u operativnu uporabu HRZ-a i PZO-a zahtijeva rekonstrukciju i uređenje postojećih objekata i infrastrukture te izgradnju novih: dijelom zbog složenosti sustava VBA-a četvrte generacije, a dijelom zbog proteka vremena od izgradnje i uređenja postojeće infrastrukture. Već pri samoj izradi Taktičko-tehničke studije definirane su infrastrukturne potrebe te financijski izdaci. Zbog toga sam i naglasio da je potpisivanje ugovora o nabavi novog aviona značajna obveza i za državu, ali i za Ministarstvo obrane. Riječ je o projektu koji dugoročno definira sposobnosti ne samo Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, nego i Republike Hrvatske kao članice NATO-a i Europske unije. No, nemojmo zaboraviti da je prva i prioritarna

zadaća našeg borbenog zrakoplovstva nadzor i zaštita zračnog prostora Republike Hrvatske, a time i očuvanje njezina teritorijalnog integriteta.

Kakva je situacija s obukom kadrova za Kiowe i kad će Eskadrila biti potpuno operativna?

Obuka se provodi u skladu s planiranom dinamikom. U tijeku je preobuka i obuka obučavatelja zrakoplovno-tehničkog i letačkog osoblja. U Eskadrili helikoptera 93. zrakoplovne baze u Zemuniku počela je 6. veljače letačka obuka nove skupine hrvatskih pilota na helikopterima OH-58D Kiowa Warrior. Cijelu obuku prvi put samostalno provode nastavnici letenja Eskadrile helikoptera. Obučili su ih američki instruktori letenja tijekom obučnog ciklusa koji je završio u prosincu prošle godine. Letačka obuka uključuje preobuku na tip helikoptera i borbenu obuku do *Full Combat Ready* statusa pilota, a provodit će se na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik", gdje će se piloti obučavati za dnevna i noćna gađanja i raketiranja iz helikoptera. U Središtu za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin" u Zemuniku također je u tijeku obuka zrakoplovnih tehničara i inženjera za helikopter OH-58D. Prvi put samostalno je provode nastavnici i inženjeri Središta za obuku. Certifikate su stekli završetkom obuke s američkim instruktorima, čime su se osposobili za provedbu obuke za taj tip helikoptera. Dostizanje pune

POTPUNU PREDANOST, I PRIVILEGIJA

Iako je javnost, a moram priznati i zrakoplovci, nestrpljiva, ugovor o nabavi višenamjenskog borbenog aviona strateška je odluka i stvara dugoročnu političku i ekonomsku povezanost s državom i tvrtkom proizvođačem. Drugim riječima, svako dugoročno obvezivanje – što ovaj projekt i jest – zasluži pomno razmatranje i dužnu pažnju.

Možete li pratiti svaki planirani ritam i obveze u uvođenju aviona u operativnu uporabu, jednako kao s Kiowama?

Kao što sam naveo, riječ je o velikoj obvezi i države i Ministarstva obrane, ali i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva... svakog u svojem dijelu posla. Očekuje nas onaj finalni dio uvođenja u operativnu uporabu sredstva koje, još uvijek

Pozorno očekujemo odluku koja će za nas značiti iznimno puno. Naime, uvođenje u uporabu četvrte generacije borbenih aviona golem je posao. No - ako pitate pilote borbenih aviona, a to vam mogu reći iz prve ruke - još je veći profesionalni izazov i zadovoljstvo.

Foto: Tomislav Brandt

RAZGOVOR

operativne sposobnosti planirano je do kraja ove godine.

Kako će na kraju izgledati komplet naoružanja za Kiowe?

Standard kompleta naoružanja OH-58D obuhvaća strojnicu M3P 12,7 mm, dva lansera M260 za nevođena raketna zrna 70 mm (Hydra) i dvostruki lanser M279A1 za rakete Hellfire.

U javnosti se često spominje kupnja dodatnih protupožarnih aviona na štetu borbenih. Je li sadašnja flota Canadaira i Air Tractora dovoljna?

Ne slažem se s tvrdnjama da se jedna zračna komponenta razvija na štetu druge, to nije točno. Naime, govorimo o dvjema različitim stvarima. Nabava višenamjenskih borbenih zrakoplova strateška je odluka koja određuje zadržavanje sposobnosti nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske.

S druge strane, Republika Hrvatska odlučila se za nabavu protupožarnih zrakoplova kako bi osigurala neovisnu i efikasnu protupožarnu zaštitu, u prvom redu priobalja i otoka. Vrijeme je pokazalo da je ta odluka bila ispravna. Primjera radi, zračne snage iz sastava Protupožarne eskadrile 93. zrakoplovne baze tijekom protupožarne sezone 2017. sudjelovale su u gašenju požara sa šest zrakoplova Canadair CL-415, šest zrakoplova Air Tractor AT-802 i dvama transportnim helikopterima Mi-8 MTV1. Tijekom 122 dana prošlogodišnje protupožarne sezone gasili su 307 požara. Tomu svakako treba dodati gašenje požara u Crnoj Gori i BiH u srpnju i kolovozu te gašenje požara dvama Canadairima u Državi Izraelu. Iako je bila riječ o iznimno zahtjevnoj protupožarnoj sezoni, sve su aktivnosti provedene u skladu s propisanim procedurama, na vrijeme i visokoprofesionalno. Zrakoplovna tehnika ni taj nas put nije iznevjerila,

Foto: Tomislav Brandt

HRZ i PZO već provodi pripreme za prihvrat i uvođenje u operativnu uporabu VBA-a, tako da smo već kod samog projektiranja hangara za dežurni borbeni dvojac predvidjeli sve potrebne elemente za prihvrat VBA-a četvrte generacije. Nakon konačnog definiranja tipa aviona slijede finese, odnosno detaljna prilagodba hangara potrebama aviona, koja je za ponudene tipove minimalna.

zahvaljujući prije svega znanju i sposobnostima zrakoplovno-tehničkog tima koji je kontinuirano pratio naprezanje zrakoplova i provodio sustav održavanja, danju i noću. Moram napomenuti da je dobra suradnja sa Zrakoplovno-tehničkim centrom iz Velike Gorice također iznimno važan čimbenik za stanje ispravnosti zrakoplovne tehnike HRZ-a i PZO-a, pa tako i protupožarnih snaga.

Hoće li nabava nove tehnike povećati interes mladih za rad u HRZ-u i PZO-u?

Vjerujem da hoće. Uostalom, to je prirodan proces nakon svake nabave nove tehnike. Trenutačno je u javnosti najveći hit helikopter OH-58D Kiowa Warrior, što je najvidljivije tijekom njegova izlaganja na manifestacijama na kojima sudjelujemo na *static display*, poput nedavno održanog taktičko-tehničkog zbora povodom 25. obljetnice VRO Maslenica u Zadru. Razumljivo je da mlađe generacije zanima novija tehnologija i da je novi zrakoplov veći izazov. No, ono što je karakteristično za pilotski poziv neizbrisiv je osjećaj nakon prvog sjedanja u pilotsku kabinu. Nakon prvog leta zarazite se ljubavlju prema letenju... i to traje do kraja života. Naravno da je letenje na novijem tipu zrakoplova privlačnije, i rekli bi neki – veći gušt. Letenje nije samo profesija – to je životni poziv koji zahtijeva potpunu predanost i odricanja, ali je ujedno i privilegija onih odabranih i najboljih.

Planiraju li se reforme u sustavu školovanja pilota i zrakoplovnih tehničara od srednje škole pa nadalje?

Da, to je točno. Za početak smo pokrenuli stipendiranje učenika srednjih tehničkih škola za zanimanje zrakoplovni tehničar, konkretno Zrakoplovne tehničke škole Rudolfa Perešina u Velikoj Gorici i Tehničke škole u Zadru. Do danas se za stipendiranje prijavilo više od 60 kandidata iz trećih i četvrtih razreda. Za ostale rodove i službe u zrakoplovstvu uvijek je moguće primijeniti sličan i učinkovit model. Riječ je o deficitarnim kadrovima i taj bi model trebao omogućiti povećan interes i ulazak mladih zrakoplovnih tehničara u sustav. S druge strane, izobrazba i obuka vojnih pilota proces je koji se stalno nadograđuje prateći opće i specifične trendove zrakoplovne struke. Mislim da je važno istaknuti da se od ove godine vojni piloti ponovno školuju na diplomskom mjesto

Foto: Tomislav Brandt

Iako je prošlogodišnja protupožarna sezona bila iznimno zahtjevana, sve su aktivnosti provedene u skladu s propisanim procedurama, na vrijeme i visokoprofesionalno. Zrakoplovna tehnika ni taj nas put nije iznevjerila, zahvaljujući prije svega znanju i sposobnostima zrakoplovno-tehničkog tima koji je kontinuirano pratio naprezanje zrakoplova i provodio sustav održavanja, danju i noću.

na preddiplomskom studiju Aeronautika – vojni pilot Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu s kojim smo ostvarili dugogodišnju vrlo kvalitetnu suradnju.

Ima li kakvih novina vezanih uz KFOR ili u idućim rotacijama sve ostaje manje-više jednako?

Trenutačno se na području NATO-ove operacije KFOR na Kosovu nalazi 26. HRVCON, sastavljen od pripadnika 93. zrakoplovne baze. Zrakoplovnu sastavnicu kontingenta (zemaljsko osoblje, piloti i zrakoplovni tehničari) popunjavamo pripadnicima 91. i 93. zrakoplovne baze, koji zadatak provode helikopterima Mi-8 MTV. Rotacije se trenutačno provode svaka četiri mjeseca. Razmatra se opcija češće rotacije letачkog sastava HRVCON-a s namjerom povećanja učinkovitosti i skraćivanja vremena primopredaje dužnosti... Međutim, kao što sam rekao, opcije još razmatramo. Svaki kontingent povratno donosi svoja iskustva i naučene lekcije, a prostora za podizanje učinkovitosti uvijek ima. Iznimno nam je važno da zapovjednik KFOR-a, pod čijim je zapovijedanjem i hrvatski kontingent, nema niti jednu zamjerku na naš rad. Uvjeren sam da će tako i ostati.

Vaša ocjena suradnje sa Sultanatom Omanom? Hoće li se nešto slično dogovoriti s drugim zemljama?

Za projekt školovanja omanskih kadeta-pilota mogu, bez lažne skromnosti, reći da je bio uspješan i vrlo koristan, prije svega zato što smo pokazali sposobnost školovanja stranaca, bez obzira na jezik i razlike među kulturama. Pokazali smo usto i učinkovitost cjelokupnog sustava koji je osim letačke obuke trebao osigurati sve ostale pravne, administrativne i operativne preduvjete za obuku pripadnika stranih oružanih snaga. Takav se model može primijeniti i na ostale potencijalne kandidate i zainteresirane zemlje. Primjerice, 2016. godine provedena je i obuka dvojice pilota helikoptera RZ-a Češke kroz inicijativu MATC. Pokazali smo time da možemo uspješno provoditi cjelokupnu obuku pilota aviona i helikoptera, od teorijske do praktične, na engleskom jeziku i primjenjujući međunarodno prihvaćene standarde. Ne smijemo zaboraviti da je Hrvatsko ratno zrakoplovstvo za svoje potrebe počelo program školovanja vojnih pilota još 1992. godine, u jeku Domovinskog rata. Na to smo iznimno ponosni. ■

Iva GUGO, snimio Dražen VOLARIĆ

PROMOCIJA PRIRUČNIKA

Iako prvo tromjesečje godine spremnosti i aktivnosti hrvatskog vojnika još nije pri kraju, Oružane snage RH mogu se pohvaliti da su ga popunile raznim događanjima vezanim uz sport. Dosad su održani Dan športa i 15. Prvenstvo OSRH u zimskim sportovima, a nedavno su Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman" i Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu potpisali ugovor o

U središtu priručnika su suspenzijski trenažer i zvonasti uteg, dva rekvizita čija je primjena raširena i u vrhunskom i u rekreativnom sportu. Unatoč tomu, dosad nije napisano nijedno djelo koje bi objasnilo njihovu primjenu. Upravo to bio je jedan od motiva za pisanje priručnika. Drugi motiv bila je mogućnost primjene tih rekvizita u vojnom radu...

OSNOVNA UPOTREBA SUSPENZIJSKOG TRENAŽERA I ZVONASTIH UTEGA U OSRH

suradnji. Iako ćemo rezultate te suradnje vidjeti u skorijoj budućnosti, njezinim temeljem može se smatrati nedavno izdan priručnik *Osnovna upotreba suspenzijskog trenažera i zvonastih utega u OSRH*, koji su napisali pomoćnik ministra hrvatskih branitelja Dinko Tandara i satnik Tomislav Lažeta. Knjiga je predstavljena 26. veljače u časničkom domu HVU-a, a uz autore govorili su brigadir Božo Poljak, dekan Kineziološkog fakulteta izv. prof. dr. sc. Tomislav Krističević i recenzent dr. sc. Tomislav Rupčić.

Posebnost knjige u tome je što su je napisali časnici koji su ujedno i diplomirani kineziolozi. Ta informacija dobiva na važnosti kad se uzme u obzir važna uloga kineziologa u OSRH: oni moraju pratiti suvremene trendove u sportu i primijeniti ih u stručnim pripremama vojnika. Kao rezultat praćenja trendova nastao je taj priručnik. Važnost njegova izdavanja objasnio je brigadir Poljak: "Upravo su stručni sadržaji oblikovani kao uputa, brošura ili priručnik vrlo korisno sredstvo u pripremi osoblja za kvalitetnu i učinkovitu provedbu kinezioloških aktivnosti bilo kojeg oblika."

U središtu priručnika su suspenzijski trenažer i zvonasti uteg, dva rekvizita čija je primjena raširena i u vrhunskom

i u rekreativnom sportu. Unatoč tome, dosad nije napisano nijedno djelo koje bi objasnilo njihovu primjenu. Upravo to bio je jedan od motiva za pisanje priručnika. Drugi motiv bila je mogućnost primjene tih rekvizita u vojnom radu.

"Suspenzijski trenažer i zvonasti uteg bili su nam zanimljivi jer ih je moguće koristiti u gotovo svim prostorima i uvjetima. Što je još važnije, lako su prenosivi i u prijevozu ne zauzimaju puno mjesta. Poznato nam je da vojnici, dočasnici i časnici često danima borave u terenskim uvjetima koji nisu idealni za tjelovježbu. Upravo zato ti su rekviziti idealni za vojni sustav," rekao je satnik Lažeta.

Unatoč tomu što je riječ o stručnoj knjizi, sva četiri poglavlja napisana su razumljivim i jednostavnim jezikom. U prvom poglavlju autori iznose osnovne činjenice o sportskom treningu. Iduća dva poglavlja donose povijesni pregled razvoja suspenzijskog trenažera i zvonastih utega te opisuju vježbe s tim

rekvizitima. U recenziji dr. sc. Tomislav Rupčić za ta poglavlja kaže: "Ono što smatram najkvalitetnijim jest upravo prikaz vježbi. Mislim da je to najveće bogatstvo ovoga priručnika. Svaka vježba grafički je prikazana i detaljno opisana." Međutim, prema njegovim riječima, vrijednost priručnika najbolje se očituje u zadnjem poglavlju, u kojem autori prikazuju treninge sa svakim od rekvizita i u njihovoj kombinaciji. Sve

vježbe unutar treninga i u tom su poglavlju slikovno prikazane. Iako je priručnik namijenjen u prvom redu pripadnicima OSRH, i autori i recenzenti slažu se da može koristiti sportskim trenerima, ali i studentima Kineziološkog fakulteta. Može se zaključiti da je izdavanje priručnika *Osnovna upotreba suspenzijskog trenažera i zvonastih utega u OSRH* označilo početak dobre suradnje HVU-a i Kineziološkog fakulteta. ■

 VOJNA "CROATIA"

"Sudjelovali ste u svim važnim vojnim operacijama, velik broj pripadnika položio je život za domovinu, a mnogi su i ranjeni. Svima vama Hrvatska je iznimno zahvalna," istaknula je Predsjednica RH

VOJNA POLICIJA OBILJEŽILA

"OD PRVOG KONTINGENTA DO DANAS SVI VODOVI VP-a POKAZALI SU IZNIMNU STRUČNOST I PROFESIONALNOST, POSTALI JEDAN OD NAJPOŽELJNIJIH PARTNERA U MISIJI U AFGANISTANU," KAZAO JE GENERAL ZBORA MIRKO ŠUNDOV TE PODSJETIO KAKO SU POSTROJBE VOJNE POLICIJE, A OSOBITO ANTITERORISTIČKE, SUDJELOVALE U GOTOVO SVIM OPERACIJAMA HRVATSKE VOJSKE U DOMOVINSKOM RATU...

U vojarni "Croatia" 1. ožujka obilježena je 15. obljetnica upućivanja prvog voda Vojne policije u mirovnu operaciju ISAF u Islamsku Republiku Afganistan, kao i 25. obljetnica osnivanja Antiterorističke Vojne policije Oružanih snaga Republike Hrvatske te 25. obljetnica ustrojavanja 74. satnije Vojne policije.

Uz članove obitelji poginulih i nestalih pripadnika Vojne policije te nekadašnjih pripadnika VP-a, prigodnoj svečanosti nazočila je predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik potpredsjednika Vlade RH i ministra obrane državni tajnik Tomislav Ivić, načelnik GS-a OSRH general zbora Mirko Šundov, ravnatelj Vojne sigurnosno-obavještajne agencije brigadni general Ivica Kinder, prvi zapovjednik Vojne policije umirovljeni general-pukovnik Mate Laušić, zapovjednici glavnih zapovjedništava, generali, admirali te predstavnici Ureda Predsjednice RH, ministarstva obrane, unutarnjih poslova i hrvatskih branitelja. Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović ovom je prilikom kazala kako je Vojna policija, a posebno Antiteroristička Vojna policija u Domovinskom ratu dala svoj golem doprinos. "Sudjelovali ste u svim važnim vojnim operacijama, velik broj pripadnika položio je život za domovinu, a mnogi su i ranjeni. Svima vama Hrvatska je iznimno zahvalna. Nakon završetka Domovinskog rata, u dinamičnom i sigurnosnom okruženju suvremenog svijeta ubrzo je postalo jasno kako se interesi Republike Hrvatske ne mogu braniti samo na našim granicama, što je vrlo brzo rezultiralo međunarodnim angažmanom hrvatskih borbenih snaga, a Vojna policija u tome je imala značajnu ulogu," poručila je Predsjednica.

Državni tajnik u Ministarstvu obrane Tomislav Ivić podsjetio je kako su upravo pripadnici Vojne policije bili prvi hrvatski predstavnici u mirovnoj operaciji u Afganistanu kamo je prije 15 godina upućen prvi vod Vojne

policije. "To je bila prva organizirana, obučena, ocijenjena, opremljena i naoružana formacija Oružanih snaga RH koja je sudjelovala u međunarodnoj aktivnosti. Od zemlje primateljice međunarodne pomoći u vrijeme Domovinskog rata Republika Hrvatska postala je aktivna sudionica u mirovnim operacijama i misijama diljem svijeta," istaknuo je Ivić. General zbora Mirko Šundov naglasio je kako je tijekom Domovinskog rata kroz Vojnu policiju prošao velik broj iznimnih boraca, vojnika, dočasnika, časnika i generala. "Postrojbe Vojne policije, a osobito Antiterorističke, sudjelovale su u gotovo svim operacijama Hrvatske vojske. Osobno mogu svjedočiti za operaciju Maslenica, gdje su se

Jelena JAKŠIĆ, snimio Tomislav BRANDT

kođer kako su uvid u spremnost Voda VP-a ostvarili i predstavnici Odjela za obrambeno planiranje i operacije NATO-a te Pododbora NATO-a za srednju i istočnu Europu: "Od prvog kontingenta do danas svi vodovi VP-a pokazali su iznimnu stručnost i profesionalnost, postali jedan od najpoželjnijih partnera u misiji u Afganistanu. Ostvareni rezultati i uloga koju su pripadnici VP-a OSRH imali u sastavu VP-a u operaciji ISAF doveli su do odluke o davanju povjerenja Hrvatskoj da postane vodeća nacija u organizaciji i ustrojavanju škole VP-a afganistanske vojske." Načelnik Samostalnog sektora za vojnopolicijske poslove brigadir Vlado Kovačević rekao je kako vjeruje da će pripadnici Vojne policije u međunarodnim misijama i dalje prenositi duh pobjedničke Hrvatske vojske i svoje zadaće, baš kao što su to činili i za vrijeme Domovinskog rata, obavljati časno, profesionalno i na ponos hrvatskog naroda i Oružanih snaga. Prigodnim riječima okupljenima se obratio i prvi načelnik Vojne policije, umirovljeni general Mate Laušić. "Ponosan sam što sam 12 godina imao priliku raditi s vama i sudjelovati u pobjedničkom Domovinskom ratu. Čestitam vam današnju obljetnicu i vjerujem kako ćete i dalje promicati hrvatske interese i izvan Lijepe Naše." U sklopu svečanosti dodijeljena su promaknuća i poticajne mjere. ■

TRI ZNAČAJNE OBLJETNICE

iskazali svojom hrabrošću, odgovornošću i profesionalnošću. Stoga, u ovom svečanom trenutku prisjećamo se najznačajnijih operacija i mjesta u kojima su pripadnici Antiterorističke Vojne policije sudjelovali u Domovinskom ratu: Maslenica, Bljesak, Ljeto 95, Oluja, Maestral i Južni potez. Slavni je to niz hrvatskih vojnih pobjeda u kojima je sudjelovala Vojna policija," rekao je general Šundov. Istaknuo je ta-

RAZGOVOR

brigadir Mate RADOŠ,
zapovjednik Pukovnije
Vojne policije

VRHUNSKI PROFESIONALIZAM PONOS U DOMOVINSKOM RATA

Početkom ožujka obilježena je 15. obljetnica upućivanja prvog vođa Vojne policije u mirovnu operaciju ISAF u Islamsku Republiku Afganistan, 25. obljetnica osnivanja Antiterorističke Vojne policije OSRH te 25. obljetnica ustrojavanja 74. satnije Vojne policije. Odličan je to povod za razgovor sa zapovjednikom Pukovnije Vojne policije brigadirom Matom Radošem koji je na ovoj dužnosti od listopada 2015. Brigadir Radoš dragovoljac je Domovinskog rata od 5. kolovoza 1990. godine kad se uključio u MUP kao Prvi hrvatski redarstvenik, da bi potom postao ratni pripadnik Antiterorističke jedinice Lučko MUP-a. Tijekom rata bio je i pripadnik specijalnih postrojbi Ministarstva obrane i Glavnog stožera Hrvatske vojske

ZNAČAJ VOJNE POLICIJE U KONTEKSTU JAČANJU SIGURNOSTI UVIJEK JE BIO NA VISOKOJ RAZINI, A U DANAŠNJOJ SE SIGURNOSNOJ SITUACIJI POVEĆAVA. VOJNA POLICIJA DIO JE REDARSTVENIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE I KAO TAKVA IMA SVOJU ULOGU U JAČANJU SIGURNOSTI DRUŠTVA U CJELINI...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

te 1. hrvatskog gardijskog zdruga. Osim velikog vojnog i policijskog iskustva, tijekom karijere obnašao je niz voditeljskih, zapovjednih i stožernih dužnosti.

Pukovnija Vojne policije ove godine obilježava nekoliko važnih obljetnica. Jedna od njih je i 15 godina kontinuiranog sudjelovanja u operaciji i misiji u Afganistanu. Prisjetite se razdoblja priprema i odlaska prvog kontingenta u Afganistan...

Da, 15 godina kontinuiranog sudjelovanja u NATO-ovoj operaciji i misiji u Afganistanu zaista je respektabilno razdoblje

u operaciji ISAF (1. HRVCON) bile su definirane i započete sukladno postavljenim strateškim ciljevima Republike Hrvatske (punopravno članstvo u NATO-u i EU-u). Naime, kao što znamo Republika Hrvatska je 2000. godine postala članica NATO-ova Partnerstva za mir, a 1. travnja 2009. godine i punopravna članica NATO-a.

Vojna policija OSRH prepoznata je kao dio Oružanih snaga koji je i u to vrijeme bio na visokoj razini obučenosti i opremljenosti te s generalno razvijenim sposobnostima koje se mogu uklopiti u tadašnje zahtjeve NATO-a za zemlje koje su u Partnerstvu za mir. Nakon intenziv-

Petnaest godina kontinuiranog sudjelovanja u NATO-ovoj operaciji i misiji u Afganistanu zaista je respektabilno razdoblje na koje smo u Pukovnici Vojne policije iznimno ponosni i bez lažne skromnosti neupitno je da su rad i djelovanje snaga VP-a OSRH pridonijeli prepoznavanju Republike Hrvatske kao vjerodostojnog partnera i zemlje kandidatkinje za punopravno članstvo u NATO-u.

nacionalnih satnija VP (*Multinational Military Police Company – MNMPCoy*) gdje smo u tzv. području operacije Capital niz godina imali i vodeću ulogu. Idućih godina, pripadnici VP-a radili su i djelovali u policijskim operativnim mentorskim timovima (*Police Operational Mentoring and Liaison Team – POMLT*) i policijskim savjetničkim timovima (*Police Advisory Team – PAT*) te obnašali dužnosti u uredu *Provost Marshal*a (glavni policijski savjetnik zapovjednika snaga pojedine razine). Vojna policija OSRH imala je vodeću ulogu u mentoriranju i savjetovanju u Školi Vojne policije afganistanskih oružanih snaga (*Afghan National Army Military Police School – ANA MP School*). Posebno prepoznatljiv doprinos sveukupnim naporima međunarodne zajednice na uspostavi sigurnog okruženja u području operacije bio je vidljiv kroz djelovanje naših vodiča i službenih pasa (za detekciju droga, eksploziva).

ONALCI I MOVINI I IZVAN NJE

na koje smo u Pukovnici Vojne policije iznimno ponosni i bez lažne skromnosti neupitno je da su rad i djelovanje snaga VP-a OSRH pridonijeli prepoznavanju Republike Hrvatske kao vjerodostojnog partnera i zemlje kandidatkinje za punopravno članstvo u NATO-u. Vizijom tadašnjeg vodstva VP-a pripreme prve VP sastavnice (ojačani vod VP-a) u sastavu prvog kontingenta OSRH

nog (gotovo dvogodišnjeg) razdoblja priprema, vod VP-a upućen je u NATO-ovu operaciju ISAF u Afganistanu početkom 2003. godine te time postao prva postrojba OSRH na zadaći u inozemstvu. Zadaće VP-a OSRH u Afganistanu mijenjale su se sukladno tranziciji iz operacije ISAF u misiju Odlučna potpora. Sve je započelo izvršavanjem zadataka temeljnog i kriminalističkog VP-a u sastavima multi-

Danas, pripadnici VP-a OSRH u Afganistanu u sklopu misije potpore miru Odlučna potpora sudjeluju u obnašanju savjetničkih dužnosti i zadaća vodiča i službenih pasa.

Danas, pripadnici VP-a OSRH u Afganistanu u sklopu misije Odlučna potpora sudjeluju u obnašanju savjetničkih dužnosti i zadaća vodiča i službenih vojno-radnih pasa.

Kamo su još osim u Afganistan pripadnici PVP-a upućeni u međunarodne misije i operacije te druge zadaće u inozemstvu?

RAZGOVOR

Naši pripadnici angažirani su u sklopu NATO-ove aktivnosti ojačane prednje prisutnosti (*Enhanced Forward Presence* – eFP) u Poljskoj i Litvi.

Osim sudjelovanja u misijama i operacijama PVP pridonosi izgradnji međunarodne sigurnosti vodom VP-a u sklopu NATO-ovih snaga brzog odgovora (NRF – VJTF) te angažiranja u Multinacionalnoj bojnoj vojne policije (NATO MNMPBAT) i NATO-ova Središta izvrsnosti vojne policije (*Military Police Centre of Excellence* – MP COE) u Poljskoj kroz trogodišnji angažman jednog časnika u Odjelu za izobrazbu i obuku.

Svakako je potrebno spomenuti i UN-ovu misiju na Golanskoj visoravni UNDOF (*United Nations Disengagement Observer Force*) gdje je u sastavu svakog hrvatskog nacionalnog kontingenta djelovao i tim pripadnika VP-a od 2008. godine do okončanja angažiranja.

U vrijeme nastanka vojnopolicijskih postrojbi u Domovinskom ratu, Vojna policija provodila je više vojničke, a ne samo klasične vojnopolicijske zadaće. Kako su se te zadaće mijenjale, kako se vojna policija razvijala i gdje je danas?

Od samih početaka nastanka postrojbi Vojne policije OSRH, kad je 24. kolovoza 1991. Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH izdao Zapovijed o ustrojavanju VP-a, preko ustrojavanja prvih postrojbi VP-a pa do danas, VP je sudjelovao u svim transformacijskim procesima Oružanih snaga, a mogu reći i bio predvodnik u svim aktivnostima preustrojavanja. U samim počecima preustrojavanja nakon Domovinskog rata demobiliziran je

Zanimanje vojnog policajca izazov je mladim pripadnicima OSRH što pokazuje broj prijavljenih kandidata za popunu PVP-a. Ove godine dobit ćemo i prve mlade časnike iz redova kadeta školovanih po novom programu gdje se na zadnjoj godini školovanja usmjeravaju prema vojnopolicijskom rodu.

Satnija specijalne Vojne policije nalazi se rame uz rame sa sličnim postrojbama NATO-a i partnerskih zemalja po obučenosti, opremljenosti, motiviranosti i spremnosti za izvršenje zadaća.

veći broj pripadnika i ukinute pojedine postrojbe VP-a.

Kasniji preustroji pa tako i nedavni, vezani su uz prilagodbu VP-a misijama i zadaćama definiranim ključnim dokumentima nacionalne sigurnosti i obrane RH te ponajprije dostizanju sposobnosti potrebnih za adekvatan odgovor na sve sigurnosne izazove i prijetnje navedene u tim dokumentima. Naravno, sve aktivnosti provodile su se i provode se prema djelokrugu rada VP-a OSRH definiranog zakonima i podzakonskim aktima (Ustav RH, Zakon o obrani, Zakon o službi u OSRH, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o policiji, Pravilnik o vojnopolicijskim poslovima i provedbi ovlasti ovlaštenih službenih osoba Vojne policije itd.). Kao zapovjednik PVP-a ističem zadovoljstvo postignutim, ali i prepoznavanjem vlastitih nedostataka i mogućnosti daljnjeg razvoja što i jesu glavni ulazni elementi analitičkog pristupa pripreme novih predstojećih preustroja OSRH pa time i PVP-a. Kad govorimo o preustroju postrojbe, moramo naglasiti kako se on ne odnosi samo na zahtjeve po strukturi snaga i osoblju već prije svega prema misiji i zadaćama postrojbe te adekvatnim materijalnim sredstvima kojima se mogu dostići tražene sposobnosti.

Najelitnija, najbolje obučena i opremljena postrojba Vojne policije jest Satnija specijalne Vojne policije, odgovorna za najopasnije i najodgovornije zadaće? Mogu li se usporediti sa sličnim postrojbama u vojskama NATO-a i nama partnerskih zemalja?

Da, Satnija specijalne Vojne policije odgovorna je za izvršavanje tzv. visokorizičnih zadaća. Kao što sam prije naglasio, pripadnici PVP-a razvijali su vlastite sposobnosti sukladno postavljenim zahtjevima, pa je to svakako bio proces koji je zahvatio i postrojbu specijalnog VP-a. U usporedbi sa sličnim postrojbama u vojskama NATO-a i nama partnerskih zemalja valja naglasiti kako neke zemlje, a koje su punopravne NATO-ove članice uopće nisu ni uspjele razviti sposobnost djelovanja specijalne postrojbe VP-a. Satnija specijalne Vojne policije nalazi se rame uz rame sa sličnim postrojbama NATO-a i partnerskih zemalja po obučenosti, opremljenosti, motiviranosti i spremnosti za izvršenje zadaća.

Raste li važnost vojne policije u današnjoj sigurnosnoj situaciji?

Značaj vojne policije u kontekstu jačanja sigurnosti uvijek je bio na visokoj razini, a u današnjoj se sigurnosnoj situaciji povećava. Vojna policija dio je redarstvenih snaga Republike Hrvatske i kao takva ima svoju ulogu u jačanju sigurnosti društva u cjelini. Danas nema zemlje koja u većoj ili manjoj mjeri nije izložena riziku neke vrste terorizma. Zadnjih nekoliko godina u svijetu je zabilježeno niz nekonvencionalnih napada u kojima civilne institucije bez suradnje s vojnim strukturama ne mogu dovoljno uspješno odgovoriti. Tu se posebno ističe vojna policija koja po svojim zakonskim ovlastima u obavljanju vojnopolicijskih poslova surađuje s ustrojstvenim jedinicama MUP-a, državnim odvjetništvima, uredima za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, sudovima i drugim nadležnim državnim i javnim tijelima. Samo stvaranjem zajedničkih timova i neposrednom suradnjom ustrojstvenih jedinica civilnih i vojnih redarstvenih snaga moguće je odgovoriti suvremenim ugrozama u zemlji i svijetu. Suradnja s MUP-om RH postavljena je kao imperativ u zajedničkoj borbi protiv sigurnosnih ugroza te se u tom smjeru i razvija međusobna suradnja.

Koje međunarodne vježbovno-obučne aktivnosti očekujete u ovoj godini?

Tijekom ove godine nastavljamo sudjelovanje na pripremim i obučnim aktivnostima NATO-ove Multinacionalne bojne Vojne policije (MNMPBAT), u suradnji s Poljskom, Slovačkom i Češkom, koje će kulminirati u međunarodnoj vojnoj vježbi (MWW) Sharp Lynx 18. Vježba će se provesti od 28. svibnja do 8. lipnja 2018. u simulacijskom središtu češkog OS-a.

Ovom prilikom želio bih spomenuti kako temeljem Implementirajućeg sporazuma za NATO MNMPBAT Republika Hrvatska preuzima predsjedavanje unutar MNMPBAT-a u 2019. godini. S obzirom na potrebu provedbe ocjenjivanja njegove borbene spremnosti i certificiranja tijekom 2019. godine, PVP planira provedbu MVV Livex Sharp Lynx 19 u Republici Hrvatskoj.

Osim MNMPBAT-a, PVP nastavlja i odličnu bilateralnu suradnju s Vojnom žandarmerijom poljskog OS-a. Prošle godine pripadnici Satnije specijalne Vojne policije proveli su u Hrvatskoj združenu obučnu aktivnost s pripadnicima OS-a Poljske. Ove godine planiramo obučnu aktivnost u Poljskoj upućivanjem pripadnika Satnije specijalne Vojne policije i Satnije za posebne oblike osiguranja. Na ovaj način proširujemo suradnju i podižemo sposobnosti postrojbi vojne policije posebne namjene.

U 2018. godini nastavljamo suradnju sa specijalnom Vojnom policijom Slovenske vojske čiji će pripadnici sudjelovati na terenskoj obuci Satnije specijalne Vojne policije kao promatrači.

Multilateralne i bilateralne obučne aktivnosti uvelike pridonose podizanju spremnosti pripadnika PVP-a za obnašanje dužnosti i provedbu zadaća u međunarodnom okruženju. Uz to, razmjenom znanja i iskustava te uvidom u taktike, tehnike i procedure, PVP razvija i unapređuje vlastite sposobnosti i podiže razinu spremnosti za odgovor na postavljene izazove.

Koje će sastavnice najviše zahvatiti predstojeći preustroj PVP-a?

Pukovnija Vojne policije kao pristožerna postrojba GS OSRH i rod borbene potpore prati razvoj OSRH u cjelini te se razvija u skladu s njim. U okvirima novih strateških dokumenata na području obrane, točnije novim Strateškim pregledom obrane i revizijom Dugoročnog plana razvoja OSRH PVP će sagledati svoju ulogu unutar OS-a te definirati svoj budući koncept i brojčanu veličinu. Nadolazeće zadaće u zemlji i inozemstvu te novi sigurnosni izazovi određuju i nov način uporabe snaga što uvjetuje i izgled samih snaga.

Kakva je situacija s kadrovima, koliko je mogućnost rada u PVP-u zanimljiva pripadnicima OSRH?

PVP ima dobru personalnu popunjenost, a kadar svih kategorija, vojnici, dočasnici i časnici, završava se redovito svake godine. Zanimanje vojno policajca

izazov je mladim pripadnicima OSRH što pokazuje broj prijavljenih kandidata za popunu PVP-a. Ove godine dobit ćemo i prve mlade časnike iz redova kadeta školovanih po novom programu gdje se na zadnjoj godini školovanja usmjeravaju prema vojnopolicijskom rodu.

Kolika je samostalnost u radu Pukovnije Vojne policije te kakav je suodnos s MORH-ovim Samostalnim sektorom za vojnopolicijske poslove?

Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove ustrojstvena je jedinica unutar MORH-a, a Pukovnija VP-a pristožerna je postrojba GS-a OSRH. One su u različitim resorima MORH-a i OSRH, ali su međusobno povezane u cilju razvoja roda borbene potpore Vojne policije. I Pukovnija VP-a i Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove imaju svaka svoje mjerodavnosti. Bilateralne i multilateralne aktivnosti provode samostalno ili u suradnji ovisno o razini i interesu nositelja kao i interesu pojedinih partnera. Što se tiče izobrazbe, obuke i stručnog usavršavanja Pukovnije Vojne policije nositelj je izobrazbe i obuke Vojne policije osim u području kriminalističkog VP-a. U području osiguranja i zaštite Pukovništvo Vojne policije nositelj je aktivnosti osiguranja štićenih osoba, objekta i prostora MO-a i OSRH dok određeni oblik administrativnog nadzora ima Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove kao pridruženi član Inspektorata obrane odnosno nadzornog tijela Ministarstva obrane.

Kod normativnog uređenja akata iz područja VP-a Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove u okviru nadležnosti priprema nacрте prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa iz područja kriminalističkog istraživanja vojne policije, analitike i evidencija, zakonitosti postupanja te nadzire njihovo provođenje, a kod izrade normativnih akata vezanih za djelokrug i provedbu vojnopolicijskih poslova i zadaća: zakona, pravilnika, provedbenih propisa vezanih za kriminalističke poslove, vojnopolicijske poslove bilježenja i izvješćivanja, tiskanica vezanih za provedbu vojnopolicijskih poslova i provedbu ovlasti, provedbenih propisa vezano za vojnopolicijske poslove temeljne i prometne vojne policije surađuju Pukovnija Vojne policije i Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove. Pukovnija VP-a samostalno planira financijska sredstva za svoje opremanje i razvoj specijalističke opreme.

Temeljem Implementirajućeg sporazuma za NATO MNMPBAT Republika Hrvatska preuzima predsjedanje unutar MNMPBAT-a u 2019. godini. S obzirom na potrebu provedbe ocjenjivanja njegove borbene spremnosti i certificiranja tijekom 2019. godine, PVP planira provedbu MVV Livex Sharp Lynx19 u Republici Hrvatskoj.

Tijekom ove godine nastavljamo sudjelovanje na pripremim i obučnim aktivnostima NATO-ove Multinacionalne bojne Vojne policije (MNMPBAT), u suradnji s Poljskom, Slovačkom i Češkom, koje će kulminirati u međunarodnoj vojnoj vježbi (MVV) Sharp Lynx 18. Vježba će se provesti od 28. svibnja do 8. lipnja 2018. u češkom simulacijskom središtu.

Važno je napomenuti da bez suradnje Pukovnije Vojne policije i Samostalnog sektora za vojnopolicijske poslove rod borbene potpore Vojne policije ne bi mogao pratiti najnovije sigurnosne trendove te dostići razinu opremljenosti i uvježbanosti koja će biti jamac sigurnosti OSRH u zemlji i inozemstvu. Bez obzira na mjerodavnosti rada, PVP i Samostalni sektor za vojnopolicijske poslove djeluju kao jedan tim usmjeren prema istom cilju.

U kojim se područjima ostvaruje suradnja s MUP-om?

Sporazum o suradnji VP-a OSRH i MUP-a RH izrađen je kako bi se zajedničkim radom, zajedničkim korištenjem ljudskih potencijala i materijalno-tehničkih sredstava što racionalnije koristila državna sredstva te dodatno podigla razina sigurnosti građana RH. Suradnja je dogovorena u sljedećim područjima: poslovi osiguranja, poslovi sigurnosti cestovnog prometa, poslovi kriminalističkih policija, poslovi specijalne policije Ministarstva unutarnjih poslova i specijalnih snaga Vojne policije, poslovi pripreme za odlazak i povratak timova i pripadnika u i iz mirovnih operacija, poslovi pripreme i organizacije simulacijskih vježbi, poslovi stručnog usavršavanja, suradnja službi za logistiku, korištenje poligona, strelišta i drugih obučnih kapaciteta, suradnja u području Obalne straže RH, poslovi vezani uz informacijske sustave, suradnja na području promidžbe i informiranja, školovanje pripadnika VP-a OSRH unutar edukacijskih institucija MUP RH. PVP ostvaruje odličnu suradnju s MUP RH na području obuke. Prethodnih godina ostvarena je izvrsna suradnja i značajan napredak na različitim područjima: edukacija za kriminalistički VP, tečajevi i usavršavanje za prometni VP, zajednička obuka motociklista, zajednička obuka u pogledu zaštite štićenih osoba, edukacija i usavršavanje za PDZ i RTG, obuka za uporabu višenamjenske palice Tonfe, obuka za uspostavu javnog reda i mira narušenog u većem obimu te obuka vodiča i desura službenih pasa. Suradnja se nastavlja još većim intenzitetom u ovoj godini.

Kako biste ocijenili suradnju Pukovnije Vojne policije s Udrugom branitelja i veterana VP-a iz Domovinskog rata?

PVP ima dobru suradnju sa svim registriranim udrugama branitelja i veterana VP-a iz Domovinskog rata. Dokaz tome jesu zajedničke aktivnosti prilikom obilježavanja obljetnica postrojbi VP-a iz Domovinskog rata. ■

24. OBLJETNICA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

"SVE VAŠE AKTIVNOSTI, BILO DA SU U SLUŽBI ZAŠTITE I OSIGURANJA ILI PAK PROTOKOLARNOG KARAKTERA, PRIVLAČE VELIKU POZORNOST JAVNOSTI I KAO TAKVE NE DOPUŠTAJU PROSJEČNOST U SVOJOJ PROVEDBI. TO VAS SIGURNO ČINI PONOSNIM, ALI TO ZNAČI DA IMATE I VEĆU ODGOVORNOST JER SU OD VAS OČEKIVANJA VELIKA I NITI ZA TRENUTAK NEMA OPUŠTANJA U PROVEDBI VAŠIH SVAKODNEVNIH ZADAĆA. VI STE JEDAN OD SIMBOLA I NAJLJEPŠIH SLIKA NAŠE HRVATSKE VOJSKE...", REKAO JE GENERAL ZBORA MIRKO ŠUNDOV

ZA JEDINIČKIM NASTAV

"Prepoznamo vašu marljivost, srčanost, etičnost i odanost domovini, Republici Hrvatskoj, i narodu, kao i vaš odnos prema poslu koji radite," kazala je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović

U vojarni "1. hrvatskog gardijskog zbora" na Tuškancu 23. veljače održana je središnja svečanost obilježavanja 24. obljetnice Počasno-zaštitne bojne i Dana vojne kapelanije "Sv. Valentin". Proslavi su, uz sadašnje i bivše pripadnike postrojbe i njezinih prethodnica, nazočili predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane RH Damira Krstičevića državni tajnik Zdravko Jakop, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov i drugi dužnosnici i visoki uzvanici Ureda Predsjednice, Hrvatskog sabora, Ministarstva obrane i Oružanih snaga, Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva hrvatskih branitelja. Predsjednica je u svojem obraćanju zahvalila pripadnicima Počasno-zaštitne bojne na marljivom, predanom i samozatajnom radu te naglasila kako je imenovanje vojarne nazivom "1. hrvatskog gardijskog zbora", na čijim se načelima temelji rad današnje Počasno-zaštitne bojne, odraz ponosa i poštovanja, ali i podsjetnik njezinim pripadnicima da teže izvrsnosti. "Ovo je prigoda da vam od srca zahvalim na još jednoj godini i svemu što činite. Prepoznamo vašu marljivost,

srčanost, etičnost i odanost domovini, Republici Hrvatskoj, i narodu, kao i vaš odnos prema poslu koji radite," zaključila je Predsjednica pohvalivši besprijeekornu službu Počasno-zaštitne bojne. Državni tajnik Zdravko Jakop kazao je kako je čuvanje uspomena na djela viteзова, onih koji su se nesebično žrtvovali za domovinu, njezinu opstojnost i njezinu budućnost, trajna obveza svih nas. Poručio je kako je cilj Ministarstva obrane svim svojim aktivnostima i planovima pridonositi razvoju sposobnosti Oružanih snaga, kako bi one, u uvjetima suvremenih ugroza, bile spremne odgovoriti na njih te u prigodi obljetnice istaknuo: "Stasali ste u postrojbu kojom se ponosimo, sastavljenu od vrsnih profesionalaca. Ova godina je godina spremnosti, s fokusom na tjelesnoj pripremi naših vojnika, dočasnika i časnika. Upravo je vaša postrojba najbolji pokazatelj koliki je značaj tjelesne spremlje u obavljanju zahtjevnih zadaća koje se pred vas postavljaju." General Mirko Šundov čestitao je 24. obljetnicu osnutka 1. hrvatskog gardijskog zbora, čiji je Počasno-zaštitna bojna sljednik. Zahvalio je postrojbi na golemom doprinosu u stvaranju pozitivne slike koju Oružane snage Republike Hrvatske imaju u javnosti, što potvrđuje i nedavno dodijeljena nagrada Oružanim snagama Ponos Hrvatske. "Sve vaše aktivnosti, bilo da su u službi zaštite i osiguranja ili pak protokolarnog karaktera, privlače veliku pozornost javnosti i kao takve ne dopuštaju prosječnost u svojoj provedbi. To vas sigurno čini ponosnim, ali to znači da imate i veću odgovornost jer su od vas očekivanja velika i niti za trenutak nema opuštanja u provedbi vaših svakodnevnih zadaća. Vi ste jedan od simbola i najljepših slika naše Hrvatske vojske. Svojim izrazito vojničkim, dostojanstvenim držanjem dajete dodatnu vrijednost povijesnim odorama koje nosite i na tome vam od srca zahvaljujemo," poručio je general Šundov.

OJI, snimio Tomislav BRANDT, Josip KOPI

U sklopu središnje svečanosti održana je i ceremonija imenovanja vojarne nazivom "1. hrvatski gardijski zbor"

održana je i ceremonija imenovanja vojarne nazivom "1. hrvatski gardijski zbor". Na kraju su uručena odličja, promaknuća i poticajne mjere, a prvi su put novopridošlim pripadnicima Bojne svečano uručene i beretke. ■

SNAGAMA VI...JAMO DALJE

Zapovjednik Počasno-zaštitne bojne brigadir Elvis Burčul naglasio je kako Bojna nasljeđuje načela požrtvornosti, domoljublja i dostojanstva 1. hrvatskog gardijskog zbora, čiji su veterani osnovali i Udrugu veterana 1. HGZ-a. Istaknuo je kako se uz potporu vrhovne zapovjednice OSRH Kolinde Grabar-Kitarović, ministra obrane Damira Krstičevića i načelnika GS-a generala Mirka Šundova Počasno-zaštitna bojna pomlađuje, kontinuirano poboljšava uvjete života i rada svojih pripadnika, vraća tradiciju Velike smjene straže i održavanja natjecanja *Viribus Unitis*. "Obnovljena i ojačana Počasno-zaštitna bojna sjaji dostojanstvom i ne odustaje niti u najtežim uvjetima," poručio je brigadir Burčul, zaključivši: "Sve smo to uspjeli zajedničkim snagama – *viribus unitis!* Zajedničkim snagama nastavljamo dalje." Program obilježavanja 24. obljetnice Počasno-zaštitne bojne i Dana vojne kapelarije "Sv. Valentin" započeo je polaganjem vijenaca kod spomen-ploče poginulim pripadnicima 1. hrvatskog gardijskog zbora, nakon čega je služena misa koju je predvodio vojni ordinarij mons. Jure Bogdan. U sklopu središnje svečanosti

MINISTAR KRSTIČEVIĆ S PRIPADNICIMA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

Ministar obrane Damir Krstičević i načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov sa suradnicima susreli su se s pripadnicima Počasno-zaštitne bojne uoči obilježavanja 24. obljetnice. Ministar obrane tom je prigodom održao radni sastanak s pripadnicima Bojne te im predstavio MORH-ova postignuća u radu u 2017. godini i iznio smjernice za rad u 2018.

Tijekom posjeta položen je vijenac i zapaljene su svijeće ispred spomen-ploče poginulim pripadnicima "1. hrvatskog gardijskog zbora", a ministar Krstičević iskoristio je prigodu kako bi istaknuo posebnost i prepoznatljivost pripadnika ove postrojbe za vrijeme Domovinskog rata pa sve do danas. "Čak 76 pripadnika ove elitne postrojbe Hrvatske vojske dalo je svoj život za našu samostalnost, slobodu i neovisnu Hrvatsku. I u međunarodnoj javnosti pravi ste simbol hrvatskog ponosa i dostojanstva. Dali ste svoj doprinos u Domovinskom ratu, dali ste hrvatske branitelje koji su temelj ove države i kojih se moramo prisjećati i do kojih moramo držati onako kako oni to zaista zaslužuju. U Domovinskom ratu pobijedili smo jer smo imali ljubav, vjeru, dragog Boga i kruni-

cu oko vrata i što je najvažnije, vjerovali smo u to da činimo nešto dobro, tako isto moramo činiti i vjerovati i danas," poručio je naglasivši kako je upravo povratak ceremonije pripadnika Počasno-zaštitne bojne na Markovu trgu jedan od dokaza kako se Hrvatska vojska stalno razvija i napreduje. Ministar je čestitao pripadnicima Počasno-zaštitne bojne na novoj, sjajno izvedenoj vojno-akrobatskoj vježbi koja, kako je rekao, još jednom podsjeća na važnost fizičke spremnosti hrvatskih vojnika. "Ovo je godina koju smo posvetili sportskim aktivnostima jer osim što je vojniku potreban za izvršavanje svakodnevnih zadataka, sport je puno više od toga i može pomoći i onda kada se neke stvari čine nemogućima svladati. Opreмили smo teretane i ulažemo u sportsku opremu i dalje, pobjedničkoj Hrvatskoj vojsci potrebni su snažni i spremni vojnici," zaključio je ministar Krstičević te na kraju podsjetio kako vojska, posebno kad su u pitanje ekstremni vremenski uvjeti poput obilnog snijega, mora pomoći civilnom stanovništvu u otklanjanju posljedica snježnog nevremena baš kao što je to činila i za vrijeme požara i poplava 2017. godine jer je "vojniku mjesto uz njegov narod".

➡ 15. PRVENSTVO OSRH U ZIMSKIM SPORTOVIMA

Ovogodišnja veljača protekla je u znaku zimskih sportova. Oči cijelog svijeta bile su uprte u južnokorejski grad Pjongčang, gdje su velikani u alpskim i nordijskim disciplinama odmjeravali snage na Zimskim olimpijskim igrama. Istodobno se, na drugom kraju svijeta, u Delnicama odvijalo 15. Prvenstvo OSRH u zimskim sportovima. To natjecanje možda nije toliko razvikano kao ZOI, ali njegovi su se sudionici svojom borbenošću i srčanošću svakako mogli mjeriti s bilo kojim olimpijcem u Pjongčangu.

Petnaesto izdanje Prvenstva poklopilo se ujedno s godinom spremnosti i aktivnosti hrvatskog vojnika, koju je proglasio potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević. Nakon nedavno održanog Dana športa, to je bila još jedna prilika da pripadnici OSRH pokažu snagu, izdržljivost i vještinu te pridonese razvitku sporta i sportske kulture u svojim postrojbama. Snage su odmjerili u dvjema disciplinama: veleslalomu i patrolnom trčanju. Nisu bez razloga odabrane upravo te discipline: primjena vještina koje one zahtijevaju (brzo skijanje i precizno gađanje u uvjetima smanjene vidljivosti), vrlo je važna pri provedbi

operacija u zimskim i planinskim uvjetima. Budući da je Prvenstvo zadnji put održano 2015., ne čudi da se među natjecateljima moglo osjetiti uzbuđenje što su napokon ponovno dočekali priliku za dokazivanje svojih vještina i osvajanje nagrada. Međutim, sama priprema nije tekla glatko. Tijekom Prvenstva snijeg je gotovo zatrpao Delnice i organizatori su se suočili s ozbiljnim problemima. Zbog teških uvjeta na cestama bilo je upitno tko će od prijavljenih natjecatelja uopće doputovati. S druge strane, natjecanje je zbog slabe vidljivosti i velike količine snijega na stazama zamalo otkazano. Međutim, zapovjednik Zapovjedništva specijalnih snaga brigadni general Perica Turalija takvo što nije htio dopustiti: "Mi smo vojska i uvjeti ne mogu utjecati na nas da nešto ne napravimo. Što su teži uvjeti, to je za nas na jedan način prihvatljivije, s obzirom na to da nas takvi uvjeti uvijek mogu čekati."

Pomoć u organizaciji pružile su sportske udruge u Delnicama i okolici. Gorska služba spašavanja i Goranski sportski centar posudili su svoje saonice za prijevoz natjecatelja na startnu poziciju tijekom veleslalomu, dok je staza za patrolno trčanje oči-

U Delnicama je 21. i 22. veljače održano 15. Prvenstvo OSRH u zimskim sportovima. Okrugla obljetnica poklopila se ujedno s godinom spremnosti i aktivnosti hrvatskog vojnika. Snage su odmjerene u dvjema disciplinama: veleslalomu i patrolnom trčanju...

ŠTO SU UVJETI TEŽI, TO JE

šćena ralicom Skijaškog kluba "Gorani" Delnice. Osim navedenih, pomoć su pružili i Hrvatski skijaški savez, Ski klub Rijeka te Sportsko-rekreacijski centar Platak.

Nakon što su organizatori prebrodili sve poteškoće, bili su i više nego zadovoljni rezultatom svojeg rada. Najviše su se ponosili činjenicom što je ovogodišnje Prvenstvo privuklo rekordan broj sudionika iz svih grana i rodova OSRH.

Prvenstvo je počelo 19. veljače dolaskom sudionika u Delnice, a idućeg je dana održan službeni trening u objema disciplinama. Treći dan natjecanja obilježila je neizvjesnost vezano uz održavanje utrke u veleslalomu. Nakon sat i pol vijećanja, organizatori su dali zeleno svjetlo za početak.

Natjecatelji u veleslalomu bili su podijeljeni u sljedeće kategorije: žene, veterani, stariji seniori i mlađi seniori. Skijali su niz stazu označenu plavim i crvenim vratima, a pobjednik u svakoj kategoriji bio je onaj koji je najbrže stigao do cilja. Staza je bila teže postavljena nego prijašnjih

Iva GUGO, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

PATROLNO TRČANJE NA ZOI-JU 1924.

Malo je poznat podatak da je patrolno trčanje bilo disciplina na Zimskim olimpijskim igrama 1924. u Chamonixju. Kako piše na mrežnim stranicama Međunarodnog olimpijskog odbora, prva i jedina olimpijska utrka u toj disciplini održana je 20. siječnja 1924. Sudjelovale su ekipe iz Finske, Francuske, Italije, Poljske, Čehoslovačke i Švicarske. Svaku ekipu činila

su četiri člana. Svi članovi morali su biti djelatne vojne osobe, a jedan član obvezno je morao imati čin natporučnika. Sukladno tome, natjecatelji su morali biti u odori i gadati iz vojničke puške. Utrka je imala dva dijela. Ekipe su startale u razmaku od tri minute i trčale dionicu dugu 30 km. Na cilju su svi članovi jedne ekipe, osim natporučnika, gadali mete. Za svaki

uspješan hitac skidano je 30 sekundi s vremena. Najbolji su bili Švicarci, slijedili su Finci i Francuzi. Patrolno trčanje održavalo se na ZOI-ju jedino kao demonstracija 1928. (St. Moritz), 1936. (Garmisch-Partenkirchen) i 1948. (St. Moritz). Išlo je iz programa kad je biatlon uveden kao stalna disciplina na ZOI-ju u Squaw Valleyju 1960. godine.

godina i namijenjena ponajprije iskusnim skijašima. Unatoč tome, svi su natjecatelji bili zadovoljni svojim nastupom. Za zadnji dan Prvenstva planirano je bilo natjecanje u patrolnom trčanju te podjela medalja. Bez obzira na to što je snježilo jače nego prethodnih dana, raspoloženje na startu bilo je veselo. Natjecatelji, odjeveni u bijele maskirne odore i s automatskim puškama kalibra 5,56 mm x 45 mm na leđima, nisu dopustili da im hladnoća ubije vedar duh. "Slušajte, ekipa!", objašnjava natjecatelj iz jedne ekipe, "Najvažnije je što manje

ili tuzi nije bilo ni riječi. Kao i na ZOI-ju, i na ovom natjecanju svi su bili vođeni motom da je važno sudjelovati, a ne pobijediti.

Podjela medalja označila je kraj Prvenstva, ali već polako počinju pripreme za sljedeće. Stožerni narednik Hrvoje Grgurić iz Desetine za planinsko-zimsko ratovanje otkrio nam je planove za daljnji razvoj Prvenstva: "Naš je plan da veleslalom ostane kakav je, a kod patrolnog trčanja željeli bismo uvesti više disciplina tako da ima više vojničkog karaktera. Uz gađanje, bilo bi uključeno i izvlačenje unesrećenih na skijama, spuštanje niz brdo i penjanje uz brdo sa psima." Ako je suditi po najavama, u budućnosti pripadnike OSRH čekaju još izazovnija natjecanja. ■

E ZA NAS PRIHVATLJIVJE

meta promašiti kako bismo imali što manje kaznenih minuta. Vrijeme nam se gleda i moramo biti brži." Njegov kolega iz ekipe upitao ga je nato: "A možemo li trčati i prećicom?"

Na veliku žalost vojnika iz te anegdote, pravila u patrolnom trčanju ne dopuštaju prećice. Štoviše, stroža su nego u pojedinačnom ili štafetnom biatlonu. Svi članovi ekipe istodobno počinju utrku, a sljedeća ekipa kreće tek pet minuta nakon njih. Natjecatelji trče dionicu duljine 1,7 km, nakon čega slijedi prvo gađanje meta, i to iz ležećeg stava. U drugom dijelu utrke istrče istu dionicu i vraćaju se na streljiste gdje gađaju iz stojećeg stava. Tijekom obaju gađanja moraju pogoditi pet meta, a svaki promašaj kažnjava se kaznenom minutom. Nakon zadnje serije gađanja trče dionicu duljine 1,6 km prema cilju, s tim da prvi i zadnji natjecatelj iz jedne ekipe moraju prijeći cilj unutar 30 sekundi. Kao i na startu, vedra atmosfera vlada i na cilju. Natjecatelji bodre jedni druge te si međusobno čestitaju na odličnoj utrci. Kad i zadnja ekipa prijeđe cilj, uz čaj se izmjenjuju dojmovi.

Pobjednikom se proglašava ekipa koja ima najbolji vremenski rezultat. No, konačni rezultat nije vrijeme u kojem je zadnji član ekipe završio trku, nego se tom vremenu dodaju i kaznene minute. Upravo izbjegavanje kaznenih minuta, odnosno gađanje u metu, natjecateljima stvara najveće teškoće. Iako se puškama služe u svakodnevnom radu, na natjecanju su pod pritiskom da moraju pogoditi što više meta, zadihani su od trčanja, a nerijetko dođe i do neplaniranih situacija, npr. zastoja puške. No, osim brzine i preciznosti gađanja, važan je na čimbenik i zajedništvo unutar tima. Najbrži, najprecizniji i najsloženiji bili su pripadnici ZSS-a – ekipe 1, koji su vjerno slijedili upute svojeg natporučnika i tako obranili naslov iz 2015. godine.

Komentirajući rezultate, general Turalija rekao je: "Rezultati su očekivani jer mi kao Zapovjedništvo specijalnih snaga najviše prakticiramo vježbe u ovakvim uvjetima. S druge strane, značajan je i dolazak pripadnika drugih ustrojstvenih cjelina, kojima je razvoj sposobnosti u zimskom i planinskom okružju jedna od temeljnih sposobnosti za provođenje zadaće." General Turalija pohvalio je na podjeli medalja sve sudionike: "Upravo svi vi dokaz ste da je u zdravom tijelu i zdrav duh. Nadam se da će vaš primjer biti motiv svima drugima u vašim postrojbama da se okrenu sportu i da im to bude sastavni dio života." U zraku se osjećao ponos zbog natjecanja, dok o ljutnji

U ženskoj kategoriji pobjedu je odnijela natporučnica Kristina Kojundžić iz Počasno-zaštitne bojne. Zapovjedništvo specijalnih snaga može se pohvaliti dvjema pobjedama: u kategoriji veterana pobijedio je brigadni general Perica Turalija, a u kategoriji starijih seniora natporučnik J. T. General Turalija nije veteran samo po godinama, nego i po stažu na Prvenstvu: prvi se put natjecao kao mladi satnik na njegovu prvom izdanju. U kategoriji mladih seniora zlatna medalja pripala je desetniku Marinu Protulipcu iz Zapovjedništva za potporu.

➔ AKTUALNO

"Zadovoljstvo mi je biti pripadnik pobjedničke Hrvatske vojske, u čijem je stvaranju sudjelovao i moj otac, hrvatski branitelj, sudionik Domovinskog rata. Njegovo iskustvo i znanje puno su mi pomogli. Znao sam da ne smijem odustati i da ću nakon ovog i sličnih iskustava ostvariti svoj cilj, a to je ostati u Oružanim snagama," istaknuo je zadovoljno poručnik Stipe Maras

POMOĆ HRVATSKE VOJSKE BORBI SA SNJEŽOM

"Proveli smo nekoliko iznimno zahtjevnih dana u čišćenju prometnica, javnih površina i prilaza te odvoženju snijega radnim strojevima. Svakodnevno smo se borili sa snijegom koji je neprestano padao i otežavao izvršavanje zadaća. Iako sam se prvi put susreo s takvim aktivnostima, sve je išlo svojim tijekom i drago mi je što sam mogao pomoći. Kad smo došli do prvog zaseoka, ljudi su bili sretni što nas vide, a nama je bilo zadovoljstvo što smo im omogućili komunikaciju sa svijetom," počeo je svoju snježnu priču pripadnik Inženjerijske bojne Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske poručnik Stipe Maras tijekom obilaska terena i zaselaka na području Udbine. Poručnik Maras već je peti dan zaredom s pripadnicima svoje Bojne sudjelovao u čišćenju snijega na području Gospića, Udbine i Gračaca. "Uz čišćenje snijega na putu do zaseoka Visuć-Varoš i tamošnjih stanovnika, morali smo voditi brigu i o

U TJEDAN DANA 566 PRIPADNIKA OSRH S 40 RADNIH STROJEVA I 30 MOTORNIH VOZILA BILO JE ANGAŽIRANO U AKTIVNOSTIMA ČIŠĆENJA SNIJEGA NA BROJNIM LOKACIJAMA U LICI, GORSKOM KOTARU, SLAVONIJI I NA KARLOVAČKOM PODRUČJU. "U ZAJEDNIŠTVU, SOLIDARNOSTI I PARTNERSTVU NOSIMO SE SA SVIM UGROZAMA I OPASNOSTIMA I SPREMNI SMO ZA MOGUĆE POPLAVE," PORUČIO JE MINISTAR KRSTIČEVIĆ TIJEKOM OBILASKA HRVATSKE VOJSKE NA TERENU

dozeru. Naime, zbog niskih temperatura koje su se tijekom noći spuštale i do -20 Celzijevih stupnjeva, smrzavalo se gorivo. Morali smo zato mijenjati filtre za gorivo kako bismo dozer ponovno pokrenuli i nastavili raditi," rekao je poručnik Maras. Posebnu je zahvalu uputio svojem kolegi vozaču dozera razvodniku Draženu Husariću i kolegama iz Inženjerijske bojne koji su prokličili put do obitelji Tišma, 16 dana zatrpane u snijegu. Zahvalio je također lokalnom stanovništvu na okrepi i pruženoj potpori. "Zadovoljstvo mi je biti pripadnik pobjedničke Hrvat-

ske vojske, u čijem je stvaranju sudjelovao i moj otac, hrvatski branitelj, sudionik Domovinskog rata. Njegovo iskustvo i znanje puno su mi pomogli. Znao sam da ne smijem odustati i da ću nakon ovog i sličnih iskustava ostvariti svoj cilj, a to je ostati u Oružanim snagama," istaknuo je zadovoljno poručnik Maras. Dodatni motiv su mu, poručuje, riječi potpredsjednika Vlade i ministra obrane RH Damira Krstičevića tijekom obilaska terena u Udbini, koji je izjavio da kad vidi njega i ove mlade dečke na terenu vjeruje u mladost i sjajnu budućnost Hrvatske vojske.

Ivana Valentić MIKŠIK, Irena FIRŠT snimio Josip KOPI

ZAHVALA GRAĐANA

Posebnu su zahvalu pripadnicima Hrvatske vojske koji su se borili sa snježnim nevremenom uputili mnogi građani širom Hrvatske. Među njima je i obitelj Tišma iz zaseoka Visuć-Varoš kraj Udbine, koja je, kako smo spomenuli, 16 dana bila zatrpana u snijegu, a do koje je poručnik Maras s kolegama uspio prokčiti put.

"Znali smo da je naša vojska tu i da će to biti očišćeno. Čekali smo ih i dočekali!", izjavila je Milivojka Tišma. Njezin suprug Mile također je zahvalio vojsci na pomoći i poručio: "Iako smo navikli na snijeg i zimske uvjete, hvala što ste nam pomogli."

Nevenka Đukić iz Donjeg Lapca, koja je također danima bila odsječena u snijegu, naglasila je kako je naviknuta na zimske uvjete, ali vidjevši vojsku s prozora kuće, znala je da će sve biti lakše. "Svaka čast što je Hrvatska vojska došla i puno im fala, i Hrvatskoj i njima," rekla je gospođa Nevenka. Stočar Ivan Prgomet istaknuo je kako su mu dobro došle saonice Hrvatske vojske za dostavu hrane do štala gdje su krave, jer dalje nije mogao sam. "Sami ne bismo uspjeli prehraniti naše životinje i dobro nam je došla pomoć vojske. To nam je bio spas," dodao je stočar Tihomir Prgomet.

Osnovna škola "Mitnica" iz Vukovara na svojem je profilu na Facebooku zahvalila Hrvatskoj vojsci na pomoći: "Zima se

ne šali! Cijeli je Vukovar okovan snijegom i ledom. A naša nam je Hrvatska vojska priredila lijepo iznenađenje. Došli su (bez poziva) pomoći počistiti snijeg oko škole. Hvala našim vrijednim vojnicima Inženjerijske satnije Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HV-a i njihovu satniku Josipu Bodalecu koji je i zapovjednik naše vukovarske vojarnje! Uz zahvalu smo im ponudili topli čaj i kavu!"

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta, ministar Krstičević donio je 22. veljače Odluku da se Hrvatska vojska u skladu sa svojim mogućnostima uključi u otklanjanje posljedica snježnog nevremena ondje gdje je prema procjenama nadležnih civilnih institucija najpotrebnije.

VOJSKE U ŽNIM NEVREMENOM

Premijer Andrej Plenković obišao je u Delnicama hrvatske vojnike

AKTUALNO

Članovi Skloništa za nezbrinute životinje Lič na svojem su profilu na Facebooku zahvalili pripadnicima Hrvatske vojske koji su bili angažirani u čišćenju prilaza i otkopavanju snježnih nanosa oko skloništa za napuštene pse: "Recite, jeste li ikad vidjeli ovakvu radnu akciju? Hvala puno pripadnicima Hrvatske vojske koji su nam došli upomoć."

VOJSKA, CIVILNA ZAŠTITA, HGSS, CRVENI KRIŽ I LOKALNA ZAJEDNICA NA TERENU

Jedna je od važnih zadaća Hrvatske

vojske pružanje pomoći i potpore stanovništvu i pomoć lokalnoj zajednici, što je istaknuto i u novoj Strategiji nacionalne sigurnosti.

"Oružane snage Republike Hrvatske pružat će potporu civilnim institucijama u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara kod nesreća, požara i poplava, kad raspoložive sposobnosti namjenskih organizacija neće biti dostatne. Sve aktivnosti koje provodimo dokaz su da se i kroz ovu elementarnu nepogodu ostvarila sinergija s lokalnom zajednicom i drugim tijelima i

Posebnu su zahvalu pripadnicima Hrvatske vojske koji su se borili sa snježnim nevremenom uputili mnogi građani širom Hrvatske

institucijama te da su u sustav domovinske sigurnosti uključene sve nadležne službe na terenu. U zajedništvu, solidarnosti i partnerstvu nosimo se sa svim ugrozama i opasnostima i spremni smo

za moguće poplave," istaknuo je ministar obrane obilazeći pripadnike OSRH u Delnicama, Udbini i Gračacu.

Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov upo-

U pripravnosti je bilo 1000 pripadnika Oružanih snaga RH opremljenih odgovarajućim inženjerijskim strojevima i spremnih za izlazak na teren i pružanje pomoći lokalnom stanovništvu. Riječ je bila o pripadnicima različitih specijalnosti, od izvidničkih, spasilačkih, medicinskih do logističkih te inženjerijskih timova.

znao se tijekom obilaska pripadnika OSRH u Gračacu i Donjem Lapcu sa stanjem i aktivnostima na kojima su bili angažirani. U pratnji načelnika Stožera HKoV-a brigadnog generala Borisa Šerića i zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade brigadnog generala Tihomira Kunda imao je priliku vidjeti kako su deseterica hrvatskih vojnika kombinirkom čistila prilaz do farme gdje su bili angažirani prema uputi lokalne uprave.

Generali su se i u Donjem Lapcu susreli s hrvatskim vojnicima, kojima je njihov dolazak bio dodatna potpora. Načelnik GS OSRH tom je prilikom naglasio: "Zahvaljujem svim pripadnicima OSRH na predanom angažmanu u ovim iznimnim okolnostima."

Zapovjednik HKoV-a brigadni general Siniša Jurković istaknuo je kako se na terenu uvjerio da su hrvatski vojnici spremni odgovoriti na sve izazove i izvršiti sve zadaće koje se

pred njih postave. Jedan je od primjera pomoć civilnim institucijama te ugroženim i bolesnim ljudima.

General Kundić potvrdio je da vojska vodi brigu o civilnom stanovništvu: "Naš je imperativ da nijedan život ne smije biti ugrožen."

VOJSKA AKTIVNA NA BROJNIM LOKACIJAMA

U pružanju pomoći od 22. veljače do 1. ožujka na brojnim je lokacijama u Lici, Gorskom kotaru, Slavoniji i na karlovačkom području bilo angažirano 566 pripadnika Oružanih snaga RH s 40 radnih strojeva i 30 motornih vozila. Delnice, Gospić, Petrinja, Gračac, Udbina, Saborsko, Donji Lapac, Gomji Lapac, Plaški, Lovinac, Vukovar, Našice, Jasikovac, samo su neke su od lokacija gdje je Hrvatska vojska pomagala stanovništvu.

Pripadnici Hrvatske vojske s radnim strojevima bili su u Delnicama, Saborskom i Lovincu angažirani na čišćenju prometnice, javnih površina, prilaza i odvoženju snijega.

U Gračacu je vojska probila oko 30 kilometara dugu snježnu dionicu. Usto je čistila prometnice, dostavljala sijeno za stoku u okolna sela te pružila pomoć deveteročlanoj obitelji čije je stado ostalo bez hrane.

Na području Petrinje hrvatski vojnici dostavljali su lijekove i hranu u Klinu, Bijenik, Nebojan, Farkašić, Slanu i Glinsku Poljanu.

U Vukovaru su pripadnici Hrvatske vojske čistili snijeg kod Osnovne škole "Mitnica" i Dječjeg vrtića "Vukovar 1". U Našicama su čistili kod bolnice, osnovnih škola "Dora Pejačević" i "Kralj Tomislav" te kod Srednje škole "Izidor Kršnjavi" i Dječjeg vrtića "Zvončić". ■

 VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

"SVI VI, U IME SVOJE DOMOVINE, ODLAZITE U AFGANISTAN IZVRŠAVATI ZAHTJEVNE I ODGOVORNE ZADAĆE. UVJEREN SAM DA ĆETE SVOJIM RADOM POMOĆI AFGANISTANSKIM SNAGAMA SIGURNOSTI DA PREUZMU ODGOVORNOST ZA STANJE U ZEMLJI TE DA BUDU U STANJU OSIGURATI MIR I SIGURNOST ZA SVOJ NAROD. SUDJELOVANJE U MEĐUNARODNIM MISIJAMA UVIJEK OTVARA NOVE VIDIKE, DAJE POTICAJ ZA NOVE IZAZOVE I IZNAD SVEGA OPLEMENJUJE NAS NOVIM ISKUSTVIMA. VJERUJEM DA STE SPREMNI NA SVE TO I DA ĆETE KVALITETNO IZVRŠITI SVE SVOJE ZADAĆE," PORUČIO JE PRIPADNICIMA KONTINGENTA GENERAL ZBORA MIRKO ŠUNDOV

8. HRVCON ISPRAĆEN U MIS

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu održan je 1. ožujka svečani ispraćaj 8. hrvatskog kontingenta (HRVCON) u misiju potpore miru Odlučna potpora u Afganistanu. Uz pripadnike kontingenta, svečanosti su nazočili predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane Damira Krstičevića državni tajnik Tomislav Ivić, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbora Mirko Šundov sa suradnicima, vojni ordinarij mons. Jure Bogdan, gradonačelnik Velike Gorice Dražen Barišić, vojni izaslanici i predstavnici Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Makedonije i Sje-

dinjenih Američkih Država, izaslanstva Ureda Predsjednice Republike, Ministarstva obrane i Oružanih snaga, kao i članovi obitelji pripadnika kontingenta.

Osvrnuvši se na 15 godina sudjelovanja Republike Hrvatske u operaciji i misiji potpore miru u Afganistanu, Predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga istaknula je da je postignut velik napredak u nastojanjima uspostave mira, no i zaključila da je naša zadaća u Afganistanu još daleko od dovršene te da ne možemo odustati, kao što smo i obećali afganistanskom narodu.

"Budite prepoznatljivi po odgovornom obavljanju svojih zadaća i po poštovanju koje iskazujete

prema afganistanskom narodu, baš kao i vaši prethodnici," poručila je Predsjednica postrojenim pripadnicima kontingenta, zaželjevši im sretan put i uspješno obavljanje zadaća te sretan povratak. Posebno je zahvalila članovima njihovih obitelji na potpori koju su im pružili, kao i na žrtvi koju će podnijeti u idućih šest mjeseci razdvojenog života.

"Naša iskustva iz Domovinskog rata dragocjena su i neprocjenjiva vrijednost, koju hrvatski branitelji i pripadnici pobjedničke Hrvatske vojske kroz naš obrambeni sustav prenose na mlađe naraštaje. Upravo ta iskustva čine ih i poželjnim sudionicima u mirovnim operacijama i misijama, gdje su hrvatski vojnici, pokazalo se,

"Budite prepoznatljivi po odgovornom obavljanju svojih zadaća i po poštovanju koje iskazujete prema afganistanskom narodu, baš kao i vaši prethodnici," poručila je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović postrojenim pripadnicima kontingenta, zaželjevši im sretan put i uspješno obavljanje zadaća te sretan povratak

Marija TROGRLIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Zapovjednik kontingenta brigadir Branko Tubić objasnio je da će pripadnici 8. hrvatskog kontingenta biti raspoređeni u Zapovjedništvo za obuku, savjetovanje i pomoć – Sjever u Mazar-e Sharifu i Zapovjedništvo misije u Kabul, te da će uz stožerne dužnosti obnašati i dužnosti savjetnika pripadnika afganistanske vojske, policije i specijalnih snaga, dužnosti zaštitnih snaga savjetnika i savjetničkih timova, medicinske i vojnopolicijske dužnosti. Istaknuo je da je 8. HRVCON u potpunosti spreman za sve zadaće te zaključio: "Uz odgovorno i profesionalno izvršenje zadaća vjerujem da uspjeh neće izostati."

Osmi hrvatski kontingent u misiji Odlučna potpora broji ukupno 106 pripadnika OSRH, među kojima je i osam žena. U sastav kontingenta ulaze i tri pripadnika OSRH koji se već nalaze u Afganistanu u sklopu 7. HRVCON-a. U misiju se upućuju i dva vojnopolicijska službena psa. Zajedno s 8. HRVCON-om, u područje misije upućuju se i pripadnici stranih oružanih snaga – Albanije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine te Makedonije. ■

SIJU U AFGANISTAN

izrazito dobro prihvaćeni i iznimno cijenjeni, i u vojnim strukturama, i kod lokalnog stanovništva," rekao je državni tajnik Tomislav Ivić. Istaknuo je važnost potpore obitelji i poručio pripadnicima kontingenta: "Ministarstvo obrane i Oružane snage, kao vaša druga obitelj, uvijek su spremni pomoći vašim obiteljima dok ste vi u misiji. Svima njima vrata Ministarstva obrane uvijek su otvorena."

Pripadnicima 8. HRVCON-a obratio se i načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov, koji im je poručio: "Svi vi, u ime svoje domovine, odlazite u Afganistan izvršavati zahtjevne i odgovorne zadaće. Uvjerem sam da ćete svojim radom pomoći afganistanskim snagama sigurnosti da preuzmu

odgovornost za stanje u zemlji te da budu u stanju osigurati mir i sigurnost za svoj narod." Naglasio je kako očekuje profesionalno izvršavanje dobivenih zadaća, međusobno uvažavanje i, posebno, dosljedno pridržavanje sigurnosnih procedura i postupaka, kako bi izbjegli moguće sigurnosne ugroze, izvršili svoju misiju i sretno se vratili obiteljima. General Šundov zaključio je: "Sudjelovanje u međunarodnim misijama uvijek otvara nove vidike, daje poticaj za nove izazove i iznad svega oplemenjuje nas novim iskustvima. Vjerujem da ste spremni na sve to i da ćete kvalitetno izvršiti sve svoje zadaće." Izrazio je također posebnu zahvalnost obiteljima na potpori.

POLIGON "ŽIRJE"

Na poligonu otoka Žirja snage Flotile Hrvatske ratne mornarice provele su 27. veljače nadzorno-tehničko gađanje za brodsko topništvo. Niz obučnih aktivnosti obuhvatio je i potporu Zapovjedništvu specijalnih snaga (ZSS) u provedbi gađanja iz pješačkog naoružanja na moru.

Vježbovne aktivnosti provodile su se desantnim brodom minopolagačem DBM-81, raketnom topovnjačom RTOP-42, desantnim jurišnim brodovima DJB-104 i DJB-106 te topničkim oružjem kalibra 20 mm, 23 mm, 30 mm i 57 mm. Uz brodove Flotile HRM-a i Obalne straže RH, osiguranje poligona tijekom aktivnosti vršile su i desantne gumene brodice ZSS-a.

Iznimno složeni vremenski uvjeti bili su dodatni izazov za posade brodova, posebno za topnike. Unatoč niskim temperaturama i snažnom vjetru, sve su planirane aktivnosti (topnička gađanja, vježbe popune na moru, taktičko manevriranje) provedene na visokoj razini. Snage HRM-a i taj su put pokazale obučenost, uvježbanost i spremnost za najrazličitije aktivnosti zajedničkog djelovanja sa snagama drugih sastavnica Oružanih snaga RH.

PRVO SKUPNO GAĐANJE GRUPE DESANTNIH BORBENIH ČAMACA

Zapovjednik vježbe koju su proveli pripadnici 2. grupe specijalnih snaga

ZDRUŽENA SPECIJ

OJI HRM-a / ZSS-a, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

VJEŽBA MORNARICE I VALNIH SNAGA

SNAGE FLOTILE HRVATSKE RATNE MORNARICE PROVELE SU 27. VELJAČE NADZORNO-TEHNIČKO GAĐANJE ZA BRODSKO TOPNIŠTVO, A NIZ OBUČNIH AKTIVNOSTI OBUHVATIO JE I POTPORU ZAPOVJEDNIŠTVU SPECIJALNIH SNAGA, ČIJI SU PRIPADNICI IZ PJEŠAČKOG NAORUŽANJA I DESANTNIH BORBENIH ČAMACA U POKRETU GAĐALI METE NA MORU...

ZSS-a istaknuo je kako je uvježbavanje ispunilo sva očekivanja te dodao: "Uvjeti su bili teški, govorimo o stanju mora dva na tri. Udari vjetra bili su veći od 20 čvorova, a u nekim trenucima čak i 25 čvorova.

U fazi kad sam odlučio prebaciti pripadnike postrojbe na gumene čamce počelo je još jače puhati i valovi su postajali sve veći i jači. I na tim valovima i u tim uvjetima svi su pogoci bili precizni i sve je bilo odlično provedeno."

Pripadnici postrojbe također su zadovoljni i ni najmanje im nije smetalo loše vrijeme. Kako je istaknuo zapovjednik dijela vježbe specijalnih snaga, njihov je cilj djelovanje u svim vremenskim uvjetima i na svim platformama jer im je to zadaća. "Ovo je prvi put da skupno grupa desantnih borbenih čamaca u pokretu gađa mete na moru," naglasio je. Objasnivši o čemu je riječ, zapovjednik je dodao: "U svakom su desantnom gumenom čamcu (DGČ) tri člana posade: skiper, navigator i puškostrojničar, odnosno gunner. Njegova je zadaća praćenje ciljeva i pružanje reakcije na kontakt. U određenim zadacima, na primjer pri preuzimanju brodova, on je osoba koja je prva na udaru i koja mora reagirati na taj kontakt. Jedan je od ciljeva vježbe provjera naoružanja i spremnosti ciljača, odnosno gunnera, njihovo uvježbavanje i poboljšanje gađanja i u otežanim vremenskim i morskim uvjetima, kao što smo danas imali." Na desantni gumeni čamac bile su postavljene puškostrojnice M84 i M80 PKM, a mogu se postaviti i strojnice u NATO-ovu kalibru, kao i bacači granata.

Sukladno potrebi, situaciji i zadacima, specijalni timovi ZSS-a na desantnim gumenim čamcima mogu pružati vatrenu potporu i ostalim plovilima, skupinama koje djeluju na obali – kopnu, kao i kod ubacivanja na obalno područje ili kod izvlačenja specijalnih snaga s obalnog područja. ■

OBLJETNICA SMVO-A Iva GUGO, snimio Karlo BRIGLJEVIĆ

Prvi ožujka bio je svečan dan u OSRH. U vojarni "Croatia" obilježena je 15. obljetnica upućivanja pripadnika OSRH u Afganistan. Istodobno, u Rakitju je obilježena 17. obljetnica ustrojavanja Središta za međunarodne vojne operacije (SMVO). Zahvaljujući njegovoj ulozi u preduputnoj pripremi hrvatskih vojnika, misija u Afganistanu i sve ostale u kojima sudjeluju kvalitetno

SEDAMNAEST GODINA DOPRINOSA PRIPREMAMA HRVATSKIH VOJNIKA ZA MEĐUNARODNE MISIJE

Na svečanoj akademiji podijeljene su pohvale i nagrade zaslužnim pripadnicima SMVO-a za iznadprosječne rezultate u službi

su i profesionalno provedene. Obilježavanju Dana SMVO-a i obljetnici njegova ustrojavanja nazočili su uz pripadnike Središta direktor RACVIAC-a Nj. Eksc. Haydar Berk i njegova zamjenica brigadna generalica Gordana Garašić te predstavnici HKoV-a i OS-a Države Kuvajta. Na svečanoj akademiji uzvanicima su se obratili zapovjednik SMVO-a pukovnik Ivan Miloš i izaslanik načelnika GS OSRH i zapovjednika HKoV-a brigadir Vedran Vejić. Brigadir Vejić bio je u timu koji je ustrojavao SMVO. Prisjetio se početaka Središta te što je motiviralo ustrojavanje: "Na smjeni tisućljeća OSRH je prolazio bolan proces reorganizacije iz ratne u mirodopsku vojsku. Žarko smo željeli sudjelovati u međunarodnim operacijama i od zemlje primateljice pomoći postati netko tko aktivno sudjeluje u očuvanju svjetskog mira." Prvi korak u tom procesu bilo je upućivanje vojnih promatrača u mirovnu misiju u Sijeru Leone. Tijekom te misije postalo je jasno da OSRH treba or-

DO DANAS JE RAZVIJENO 13 TEČAJEVA PREMA STANDARDIMA UN-a, NATO-a ODNOSNO EU-a. TRI POSJEDUJU UN-ov CERTIFIKAT, JEDAN POSJEDUJE NATO-ov CERTIFIKAT, A OSAM IH SE PROVODI NA ENGLJESKOM JEZIKU. VIŠE OD 4000 DJELATNIH VOJNIH OSOBA OSPOSABLJENO JE ZA DJELOVANJE U INOZEMSTVU, A MEĐU NJIMA JE I 350 STRANIH PRIPADNIKA IZ 50 ZEMALJA...

ganizaciju koja će odabirati, obučavati, opremiti, upućivati i pratiti sudionike međunarodnih vojnih operacija i mirovnih misija. Na temelju Zapovijedi načelnika GS OSRH, 1. ožujka 2001. ustrojen je SMVO. Unatoč nedostatku resursa, razvijao se vrlo brzo, o čemu svjedoči i činjenica da je 2004. bio među prvim trima središtima za obuku sudionika u međunarodnim operacijama i misijama koje je verificirao UN. Otad SMVO, uz pripadnike OSRH, obučava i pripadnike oružanih snaga drugih zemalja za takve operacije i misije.

Do danas je razvijeno 13 tečajeva prema standardima UN-a, NATO-a odnosno EU-a. Tri posjeduju UN-ov certifikat, jedan posjeduje NATO-ov certifikat, a osam ih se provodi na engleskom jeziku. Više od 4000 djelatnih vojnih osoba osposobljeno je za djelovanje u inozemstvu, a među njima je i 350 stranih pripadnika iz 50 zemalja. Zbog svega toga pukovnik Miloš kaže da je SMVO: "Čuvar znanja o međunarodnim vojnim operacijama." To znanje prenosi i drugim institucijama s kojima surađuje, kao što

su Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman" ili Ministarstvo unutarnjih poslova.

Razvoj SMVO-a ne bi bio moguć bez njegovih pripadnika, koji marljivo razvijaju tečajeve i obučavaju vojnike za operacije i misije. Iz tog su razloga na svečanoj akademiji podijeljene pohvale i nagrade zaslužnim pripadnicima SMVO-a za iznadprosječne rezultate u službi. No, rad SMVO-a time nije ni izbliza završen. Pukovnik Miloš, koji je zapovijedanje preuzeo sredinom prošle godine, otkrio je planove za budućnost: "Namjera mi je privući ljude koji imaju iskustva i znanja te podržavaju misiju SMVO-a: podignuti kvalitetu tečajeva i obuka, posebno onih za koje posjedujemo međunarodne certifikate; razviti nove tečajeve te steći uvjete za njihovo certificiranje u UN-u, NATO-u ili EU-u; pojačati suradnju s drugim ministarstvima i institucijama RH te ojačati poziciju Središta na području međunarodne vojne suradnje." Nastavi li SMVO ispunjavati svoju misiju sustavno i temeljito kako ju je i dosad ispunjavao, ti će se planovi svakako i ostvariti. ■

**MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 27., stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15 i 14/17), raspisuje se

J A V N I N A T J E Č A J ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2018./2019. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 110 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu sveučilišnih preddiplomskih studija na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

- preddiplomski sveučilišni **studij Vojno inženjerstvo – do 70 kandidata/kinja**
- preddiplomski sveučilišni **studij Vojno vođenje i upravljanje – do 40 kandidata/kinja.**

Rok za podnošenje prijava je **11. svibnja 2018.**

Kandidati/kinje se u propisanom roku elektronički prijavljuju Središnjem prijavnom uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane, Središnjica za upravljanje osobljem, Zagreb, Ilica 256b.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1996. godine ili poslije
- završena srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35., stavku 1., alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2018.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Pismene prijave trebaju sadržavati:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom uredu za upis na sveučilišni studij u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 13/14, 134/15 i 138/15).

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upišu prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2018.

U slučaju nepopunjenosti slobodnih mjesta na pojedinom studijskom programu nakon završenih upisa u srpanjskom razredbenom roku, otvorena je mogućnost prijave kandidata za rujanski razredbeni rok. Broj slobodnih mjesta za rujanski razredbeni rok bit će objavljen na internetskim stranicama: www.morh.hr.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja, krajem kolovoza 2018. godine bit će pozvani na pripremni kamp. Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13 i 5/17). Nakon završenog preddiplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na telefon 01/3784-812 i 01/3784-814 te u područnim odjelima, odnosno odsjecima za poslove obrane.

 VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Fincantieri

POLOŽENA KOBILICA NOVOG TALIJANSKOG LHD-a

U brodogradilištu Castellammare di Stabia kod Napulja održana je 20. veljače svečanost povodom polaganja kobilice desantnog broda / nosača helikoptera. Brod će graditi domaći div Fincantieri. *Nulti početak* gradnje obilježen je rezanjem prve čelične ploče 12. srpnja 2017., a isporuka talijanskoj mornarici očekuje se 2022. godine. Desantni brod dug 215 metara postizat će najveću brzinu od 25 čvorova, a pogonit će ga kombinirano dizelsko-plinsko turbinsko postrojenje u CODOG konfiguraciji.

LHD se gradi na temelju ugovora potpisanog u srpnju 2015. između RM-a Italije te tvrtki Fincantieri i Finmeccanica. Ukupna vrijednost ugovora iznosi više od 1,1 milijardu eura, pri čemu Fincantierijev udjel iznosi oko 853 milijuna eura, a Finmeccanicin oko 273 milijuna eura.

Gradnja LHD-a dio je višegodišnjeg programa obnove flote talijanske mornarice vrijednog 5,4 milijarde eura.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Forțele Navale Române

NOVE RUMUNJSKE

Rumunjska mornarica pokreće novi program nabave podmornica u okviru strateškog plana nabave vojne opreme. Ministar obrane Mihai-Viorel Fifor izjavio je 20. veljače na konferenciji za novinare da mornarički stručnjaci

trenutačno razmatraju potrebne tehničke značajke podmornica. Nakon što tehnička analiza bude spremna, očekuje se odobrenje Nacionalnog vijeća za obranu i Parlamenta. Upitan za detalje, ministar je rekao da

MODERNIZACIJA SUPER HORNETA

Boeing je 1. ožujka objavio da je s američkom mornaricom sklopio ugovor o modernizaciji aviona F/A-18E/F Super Hornet. Za iznos od 73 milijuna dolara nadogradit će postojeće Super Hornete konfiguracije Block II na konfiguraciju Block III. Usto, produljit će im radni vijek s trenutačnih 6000 na više od 9000 sati letenja, što znači i 10 do 15 dodatnih godina korištenja. U sklopu nove konfiguracije, višenamjenski borbeni avioni mornaričkog zrakoplovstva dobit će veće sposobnosti umrežavanja, dulji dolet zahvaljujući dodatnim spremnicima koji će biti prilagođeni konstrukciji letjelice, poboljšanja vezana uz

radarski odraz i pilotsku kabinu te napredniji komunikacijski sustav. Konfiguracija će olakšati i održavanje na svakodnevnoj ili O-razini (*Organizational Maintenance*), tj. ono koje se provodi unutar operativne postrojbe. Rokovi provedbe ugovora nisu definirani, ali posao počinje inicijalnim četirima avionima koji u travnju stižu u Boeingovo proizvodno središte u St. Louisu. Tijekom 2019. počinje raditi i modernizacijska tvornička traka u San Antoniju. Daljnji ugovori sklapat će se tijekom deset godina, a aktualna flota američkih mornaričkih Super Horneta broji 568 letjelica.

D. VLAHOVIĆ

Foto: US Navy

Foto: US Army

POTRAGA ZA LAKOM STROJNICOM

Kopnena vojska SAD-a objavila je 1. ožujka poziv za razvoj prototipa (*Prototype Opportunity Notice* –PON) lake strojnice. Novo bi oružje u budućnosti trebalo zamijeniti M249 SAW (*Squad Automatic Weapon*) od 5,56 mm, američku inačicu poznate belgijske strojnice FN Minimi. Strojnica M249 razvijena je krajem 1970-ih, a od 1984. u operativnoj je uporabi američke vojske. Poslije su je zadužile i postrojbe američkih marinaca. Nakon što stignu ponude, vojska bi trebala odabrati pet tvrtki koje će dizajnirati prototipove, tj. tehnološke demonstratore 6. razine spremnosti. To znači da prototip treba biti sposoban i spreman za testiranja u simuliranom okružju. U pozivu piše da bi NGSAR (*Next Generation Squad Automatic Rifle*), što je radni naziv sustava, trebao "(...) kombinirati vatrenu moć i domet strojnice s preciznosti i ergonomijom jurišne puške, dajući povećane sposobnosti na polju točnosti, dometa i ubojitosti." Zanimljivo je da još nije navedeno koji bi kalibar bio poželjan za NGSAR, ali masa bi trebala biti 5,44 kg (12 funti) ili manja, a duljina 88,9 cm (35 inča) ili manja. Odabrani proizvođači imat će 12 mjeseci za pripremu ponuda. Paketi u ponudi uključuju prototipno oružje, 2000 kompleta odgovarajućeg streljiva, sustav za nadzor paljbe, prigušivač, nožice, alat i pričuvne dijelove. U odabiru najbolje lake strojnice važnu će ulogu imati mogućnost odgovora na zahtjeve vojske, mogućnost serijske proizvodnje i, naravno, cijena.

D. VLAHOVIĆ

PODMORNICE

postoji zahtjev mornarice za ukupno tri podmornice. Program je srednjoročnog do dugoročnog karaktera, a mogao bi početi 2020. godine. Ministar je priznao da bi program isprva mogao biti *preambiciozan*, ali smatra da je izvediv i mogao bi se realizirati u domaćim brodogradilištima. Financijska vrijednost programa nije poznata. Zapovjednik RM-a vicead-

miral Alexandru Mîrșu rekao je da su dodatne tri podmornice potrebne kako bi se osigurala potrebna operativna sposobnost Rumunjske na Crnom moru. Naime, njezina jedina podmornica, "Delfinul" iz klase Kilo, ne ispunjava aktualne zahtjeve. Povučena je u pričuvu još 1995. i služi samo za obuku.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ilustracija: Damen Shipyard Group

JAR NABAVLJA DAMENOVE OPHODNE BRODOVE

Južnoafrička organizacija za vojnu nabavu Armscor objavila je 26. veljače narudžbu triju obalnih ophodnih brodova (*Inshore Patrol Vessel* – IPV). Plovila brodograđevne tvrtke Damen Shipyards Cape Town, podružnice nizozemskog brodograđevnog diva Damen Shipyards Group, duga su 62 me-

tra. Narudžba je uslijedila nakon natječaja koji je završen u veljači odabirom najboljeg ponuditelja. Grupacija nije objavila kad će južnoafrička podružnica isporučiti plovila. Istaknula je, međutim, da će imati dizajn trupa tipa *Sea Axe*, što znači sjekirastu formu pramčanog dijela trupa, osmišljenu radi po-

boljšanja plovidbenih performansi i smanjenja otpora, čime se izravno utječe na smanjenje potrošnje goriva. Objavljena je također računalna ilustracija njihova plovila tipa Stan Patrol 6211 ispred Cape Towna. Uz spomenutu duljinu te širinu od 11 m, Stan Patrol 6211 postiže najveću brzinu od 26,5 čvorova, ima

doplov 4000 NM i ukrcava do 62 člana posade. IPV-ovi za južnoafričku mornaricu naručeni su u sklopu projekta Biro. Zahtjevi za dostavu ponuda za gradnju, opremanje i dostavu triju odobalnih i triju obalnih ophodnih plovila objavljeni su još u prosincu 2014. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

KONCEPTUALNI DIZAJN ZA AMERIČKE FREGATE

Američka mornarica donijela je 16. veljače odluku o dodjeli ugovora za razvoj konceptualnog dizajna plovila za program fregata projektna oznake FFG(X). Svaki ugovor inicijalno je vrijedan 15 milijuna dolara, a dobilo ga je pet tvrtki ili konzorcija. U natječaj su uključeni i strani ponuditelji, ali brodovi će se graditi u američkim brodograđilištima. Austal USA predlaže fregatu baziranu na trimaranskom LCS-u (*Littoral Combat Ship*) klase Independence, General Dynamics španjolski dizajn fregate klase Álvaro de Bazán (F100), talijanski Fincantieri višenamjensku fregatu FREMM, Huntington Ingalls Industries (HII) fregatu baziranu na dizajnu broda NCS (*National Secu-*

Ilustracija: Austal

rity Cutter) Obalne straže SAD-a, a Lockheed Martin povećani dizajn LCS-a klase Freedom. Ponuditelji moraju dostaviti koncept u roku od 16 mjeseci. Ugovori uključuju i opcije čijom bi realizacijom Lockheed mogao dobiti iznos od najviše 21,9 milijuna dolara, Austal 21,4 milijuna dolara, a ukupna pojedinačna vrijednost ugovora za HII, Fincantieri Marinette i Bath Iron Works mogla bi iznositi 22,9 milijuna dolara. Zahvaljujući gotovim konceptima, mornarica će dobiti uvid u eventualne troškove programa, kao i sustave koji bi omogućavali tražene sposobnosti. Konačne specifikacije služit će za izradu detaljnog projekta fregata.

M. PTIĆ GRŽELJ

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 60., stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16) i članka 60. Pravilnika o izobrazbi (KLASA: 023-03/16-04/18, URBROJ: 512-01-17-4 od 23. veljače 2017.), objavljuje

INTERNI OGLAS

za školovanje djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga na poslijediplomskim sveučilišnim (doktorskim) studijima uz rad u akademskoj godini 2018./2019. uz potporu Ministarstva obrane:

IZ ZNANSTVENOG PODRUČJA TEHNIČKIH ZNANOSTI

Znanstveno polje:	STROJARSTVO
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	ELEKTROTEHNIKA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	TEMELJNE TEHNIČKE ZNANOSTI
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	TEHNOLOGIJA PROMETA I TRANSPORT
Znanstvena grana:	- Zračni promet - Pomorski i riječni promet
Znanstveno polje:	BRODOGRADNJA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	ZRAKOPLOVSTVO, RAKETNA I SVEMIRSKA TEHNIKA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	RAČUNARSTVO
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	GEODEZIJA
Znanstvena grana:	- sve grane

IZ ZNANSTVENOG PODRUČJA PRIRODNIH ZNANOSTI

Znanstveno polje:	KEMIJA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	GEOLOGIJA
Znanstvena grana:	- sve grane

IZ ZNANSTVENOG PODRUČJA DRUŠTVENIH ZNANOSTI

Znanstveno polje:	PSIHOLOGIJA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	PEDAGOGIJA
Znanstvena grana:	- Andragogija - Visokoškolska pedagogija
Znanstveno polje:	EKONOMIJA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	POLITOLOGIJA
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	SOCIJALNE DJELATNOSTI
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	PRAVO
Znanstvena grana:	- sve grane
Znanstveno polje:	INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
Znanstvena grana:	- Organizacija i informatika - Informacijsko i programsko inženjerstvo - Informacijski sustavi i informatologija

IZ ZNANSTVENOG PODRUČJA HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

Znanstveno polje:	POVIJEST
Znanstvena grana:	- Hrvatska i svjetska moderna i suvremena povijest
Znanstveno polje:	FILOLOGIJA
Znanstvena grana:	- Anglistika - Lingvistika

IZ ZNANSTVENOG PODRUČJA BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO

Znanstveno polje:	JAVNO ZDRAVSTVO I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA
Znanstvena grana:	- sve grane

Na interni oglas mogu se prijaviti kandidati koji su završili diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij iz odgovarajućih znanstvenih polja i ispunjavaju opće uvjete iz javnog natječaja visokog učilišta za upis ili kandidati već upisani na poslijediplomske sveučilišne (doktorske) studije u ranijim akademskim godinama iz znanstvenih područja, polja i grana navedenih u ovom internom oglasu.

UVJETI ZA PRIJAVU NA INTERNI OGLAS:

- djelatna vojna osoba (najmanje osobnog čina natporučnika – poručnika fregate)
- državni službenik s najmanje pet godina radnog iskustva
- službena ocjena u zadnje dvije ocjenjivane godine ne manja od "dobar" za djelatne vojne osobe, odnosno "uspješan" za državne službenike i namještenike
- znanje engleskog jezika najmanje 65 % po metodi ALCPT/ECL ili STANAG 1111
- spremnost angažiranja za potrebe Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman".

UZ PRIJAVU NA INTERNI OGLAS POTREBNO JE PRILOŽITI:

- životopis s podacima za kontakt (adresa, telefon, e-mail)
- ovjerenu presliku diplome / potvrde o završetku studija s prijepisom ocjena (kandidati koji su završili diplomski studij ili stekli magisterij znanosti iz odgovarajućih znanstvenih polja)
- presliku indeksa s položenim ispitima i potvrdu o zadnje upisanom semestru (kandidati upisani na poslijediplomske sveučilišne (doktorske) studije)
- motivacijsko pismo (pismo namjere) s uključenom izjavom o spremnosti angažiranja za potrebe Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman"
- dokaz o objavljenim stručnim / znanstvenim radovima iz znanstvenog područja / polja upisa.

Kandidati prijave za školovanje na poslijediplomskim sveučilišnim (doktorskim) studijima uz potporu Ministarstva obrane Republike Hrvatske trebaju dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijave po internom oglasu je **12. travnja 2018. godine.**

**MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE**

Na temelju članka 27., stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15 i 14/17), raspisuje se

**J A V N I N A T J E Č A J
ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU**

U akademskoj godini 2018./2019. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 20 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog studija (3 + 2 godine) na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU – FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

- preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Aeronautika – vojni pilot – do 20 kadeta

Rok za podnošenje prijava je **16. travnja 2018.**

Kandidati/kinje se u propisanom roku elektronički prijavljuju Središnjem prijavnom uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane, Središnjica za upravljanje osobljem, Zagreb, Ilica 256b.

UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI KANDIDATI/KINJE

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1996. godine ili poslije
- završena srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35., stavku 1., alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2018.
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice, rodnog lista, svjedodžbe četvr-

tog razreda srednje škole ili uvjerenje o pohađanju srednje škole

- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci
- potvrdu o upisanom prvom semestru u prvom upisnom roku u srpnju 2018. godine (dostavlja se nakon upisa na fakultet).

Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak sve kandidate/kinje koji su se prijavili u utvrđenom roku.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za vojnu službu (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15 te br. 42/14, 134/15 i 109/16) i posebno vrednovanje na selekcijskom letenju i pripremnom kampu.

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upišu prvu godinu redovitog studija.

Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obavezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13 i 5/17).

Nakon završenog preddiplomskog i diplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, stimulativni sustav profesionalnog razvoja i mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na telefon 01/3784-812 i 01/3784-814 te u podružnim odjelima, odnosno odsjecima za poslove obrane.

Domagoj VLAHOVIĆ

RATNA MORNARICA

Foto: moduk

RUSKE RAVNE PALUBE

Ruska ratna mornarica već godinama na flotnoj listi ima samo jedan nosač zrakoplova, "Admiral Kuznjecov", a pokušaj kupnje dvaju francuskih LHD-ova klase Mistral propao je. Hoće li se to u budućnosti promijeniti? Teško je odgovoriti, jer domaći razvojni projekti još su na početku...

Rusija se nakon raspada Sovjetskog Saveza susrela s financijskim problemima koji su itekako naštetili njezinim oružanim snagama, ali i obrambenoj industriji. Oni su se, možda i najviše, odrazili na mornaricu, posebno površinsku flotu. Već su održavanje i modernizacija postojećih plovniha jedinica tražili goleme svote novca, a što tek reći o gradnji novih? Najskuplji brodovi, oni s ravnim palubama, tj. nosači aviona i helikoptera,

najviše su osjetili te probleme. Od devet koliko je 1990. imao SSSR (sedam u operativnoj uporabi, a dva u gradnji), danas je u ruskoj mornarici aktivan samo "Admiral Kuznjecov", a ostali su završili u mornaricama drugih zemalja, kao muzeji u Kini ili, jednostavno, u starom željezu. Sovjetska vojna brodogradnja nikad nije stekla barem približno iskustvo kakvo su s ravnim palubama imali kolege iz SAD-a ili Velike Britanije.

▲
"Admiral Kuznjecov"
prolazi 12. prosinca
2011. pokraj
Orkneyjskih otoka.
Nakon što je djelovao
kod Sirije, danas je
kod kuće i trebao bi
biti moderniziran

Teško je reći da je glavni razlog bila skupoća jer sovjetskom režimu nikad nije bio problem na oružje trošiti puno više od realnih mogućnosti države. Razlog je, prije svega, geostrateški. "SSSR je bio toliko teritorijalno velika zemlja da mu za distribuciju sile po područjima interesa u svijetu nisu bili potrebni nosači kao Amerikancima," komentar je profesora Marinka Ogoreca, analitičara i nekadašnjeg hrvatskog vojnog izaslanika

RATNA MORNARICA

Foto: milru

Ruska mornarica koristit će za amfibijske operacije dva broda klase "Ivan Gren", ali njihovu gradnju i testiranje prate problemi

u Rusiji, "to vrijedi i za današnju Rusiju. S izlazom na tri oceana jednostavno nije toliko zainteresirana za nosače." Zapravo, to vrijedi i za druge površinske plovne jedinice, a ruski strateško-mornarički prioritet jesu i ostat će podmornice. Devedesete su samo dodatno naglasile takav smjer, a raspad Sovjetskog Saveza 1991. značio je i da Rusija gubi jedino sovjetsko brodogradilište koje je bilo sposobno izgraditi nosače, ono u Mokolajivu na Crnom moru, u današnjoj Ukrajini.

MANJA PLOVILA

Ruska je brodogradnja, dakle, 1990-ih ostala bez kapaciteta za ravne palube, tek sa sposobnostima za povremeni remont nosača "Admiral Kuznjecov". Doduše, ne treba zaboraviti ni modifikaciju nekadašnjeg nosača-teške krstarice klase Kijev "Admiral Gorškov". U brodogradilištu Sevmaš u Sjeverodvinsku na Bijelom moru prilagođen je kupcu, indijskoj mornarici, i gotovo izgrađen ispočetka kao nosač sa *ski-jump* palubom. No, bila je to velika improvizacija koja je trajala dulje od desetljeća i koju je Indija na kraju 2013. platila puno više no što je isprva dogovoreno.

Početkom novog tisućljeća situacija u Rusiji ipak se počela mijenjati. Rast cijena energenata i politička stabilizacija financijski su oporavili zemlju, a s tim su došle i ambicije da se oružane snage i obrambena industrija vrte danima stare slave. Što se tiče nosača aviona, svjesna da nema kapaciteta, Rusija je oduvala od klasičnih i odlučila se prikloniti manjim plovilima, tj. novom svjetskom trendu višenamjenskih

Foto: army-news.ru

▲ Maketa supernosača "Štorm", najambicioznijeg od koncepata koji izlaze iz ruskih projektnih ureda

nosača helikoptera – amfibijskih jurišnih brodova (LHD-AAS). To su brodovi ravnih paluba koji su raznih klasifikacija, ali zajedničko im je da su ključ u potpori iskrcavanja ljudstva te transportnih i oružnih sustava zračnim i pomorskim putem na izabranu lokaciju. Međutim, problem je bio u tome što domaća brodogradilišta nisu mogla graditi ni takve brodove. Čak i desantni brod "Ivan Gren" (oko 6000 tona) dugo

čeka ulazak u operativnu uporabu. Kobilica je u brodogradilištu u Kaliningradu položena još 2004., a brod je i danas na probnim plovidbama. Zadnja vijest navodi da će idućeg proljeća napokon postati punopravan član mornarice.

VETO PRIJE ISPORUKE

Rješenje je stoga bilo potraženo na dotad nezamislivoj adresi – u inozemstvu. Naravno, tako velik posao

Foto: Nevskoe Design Bureau

▲ Prvi ruski nuklearni nosač aviona "Uljanovsk" nedovršen je krajem 1992. završio u starom željezu

**“Sevastopolj”, nesuđeni ruski
amfibijski jurišni brod klase Mistral,
završio je u egipatskoj mornarici i
nosi ime “Anwar El Sadat”**

Foto: État-major des armées

zahtijevao je međudržavni sporazum, a kako se Rusiji žurilo, tražila je gotov dizajn s police. Potvrđeni kandidati bili su francuski DCNS s klasom Mistral, španjolska Navantia s klasom Juan Carlos I i korejski Daewoo s klasom Dokdo. Spominjali su se i Nizozemci te Nijemci. Pobjedili su Francuzi, a ugovor je zaključen 2011. godine. Unatoč svim novim sposobnostima koje su brodovi trebali donijeti, Rusiji je jednako bitan

bio transfer tehnologije i tehničke dokumentacije. Dogovoreno je da će dva broda biti izgrađena u Francuskoj (samo krmene polovice u Rusiji), a dva, prema idućem ugovoru i nakon transfera, u Rusiji (detaljno o tom projektu u tekstu *Neizvjesna plovidba*, HV br. 458, op. aut.). Daljnji su događaji poznati: 2014., netom prije no što je mornarica preuzela prvi brod “Vladivostok”, a “Sevastopolj” bio pred završetkom, počela je ukrajinska kri-

za. Rusija je anektirala Krim i Francuska je stavila veto na isporuku. Tijekom 2015. u više je navrata potvrđeno da Rusija nikad neće moći preuzeti brodove i na koncu su dvije zemlje dogovorile da se kupcu vrati uloženi novac. Francuska mornarica nije trebala dva *siročića*, ali država se brzo izvukla tako što je brodove prodala Egiptu. Dodatno je profitirala Rusija, prodavši sjevernoafričkoj zemlji jurišne mornaričke helikoptere Ka-52K Aligator kojima su dva Mistrala bila prilagođena, tako da kupci vjerojatno i nisu imali puno izbora. No, ostali oružni, senzorski i drugi sustavi ostaju problem. Primjerice, u srpnju 2017. objavljen je video s francusko-egipatske mornaričke vježbe Cleopatra 2017 na kojem se na palubi egipatskog Mistrala vide fiksirani Humveeji s PZO lanserima AN/TWQ-1 Avenger.

AMBICIOZNI ŠTORM

Vratimo se Rusiji, koja je ostala bez brodova, ali i bez tehnologije. Još dok su trajali pregovori s Francuskom o o(p) stanku dvaju Mistrala (sredina 2015.), ruski dužnosnici iz politike, industrije, znanosti i vojske počeli su usput iznositi informacije da nisu ovisni o Francuzima i da razvijaju vlastite velike brodove ravnih paluba. Usput su isticali da ti brodovi neće imati nikakvih dodirnih točaka s Mistralima, otklanjajući time nagađanja da će koristiti dio nacrtu francuskog projekta. U lipnju i srpnju počela su se spominjati i dva konkretna projekta koja dolaze iz Sankt-Peterburga. Prvi je bio klasa UDK (univerzalni desantni brod) Priboj (val koji se razbija o žal), koju razvija projektni ured Nevski, a drugi klasa Lavina istraživačkog centra Krilov. Otprilike u isto vrijeme Krilov je objavio i rad na projektu prvog ruskog supernosača klase Štorm (Oluja – Projekt 23000E). Kako šira javnost voli velike brodove i velike brojeve, taj je projekt “najvećeg nosača na svijetu” (riječi koje se vrlo rado, ali i olako koriste, op. aut.) iz medija istisnuo LHD-ove. Ambiciozni plan nadmašuje i nikad prežaljen nuklearni nosač aviona “Uljanovsk”, koji je nedovršen krajem 1992. završio u starom željezu. Trebao je biti dug 321 metar, sa 75 000 tona pune istisnine. Prema podacima iz Krilova, Štorm bi imao istisninu između 90 i 100 tisuća tona, bio dug 330 metara, širok 40 metara, s gazom od 11 metara. Uz konvencionalni ili nuklearni pogon, mogao bi u komadu ostati na moru od 90 do 120 dana, uz vršnu brzinu od 30 čvorova. Posadu bi činilo do 5000 članova, koji bi se brinuli i za 80 do 90 zrakoplova. Spominjao se i elektromagnetski katapult za lansiranje te bogata zrakoplovna skupina. Ona bi uključivala čak i

Ilustracija: Nevskoe Design Bureau

Foto: army-news.ru

Klase Priboj i Lavina javno su predstavljene na sajmu Army-2015 održanom pokraj Moskve

RATNA MORNARICA

mornaričku inačicu višenamjenskog borbenog aviona pete generacije Suhoj Su-57 o kojoj smo dotad čuli samo sramežljiva nagađanja.

UDARNE SKUPINE

Mnogi analitičari, pa i ruski, uopće ne smatraju realnim da će taj nosač zbog niza razloga ikad zaploviti. Franz-Stefan Gady na portalu The Diplomat podsjeća da Rusija nikad nije izgradila nosač, svi su podrijetlom iz Ukrajine, pa i "Admiral Kuznjecov". Uz neiskustvo, ruska brodogradilišta nemaju ni dovoljno velik suhi dok za plovilo tih dimenzija. Viktor Murahovski, predsjednik ruske Vojnoindustrijske komisije, dodao je u tom tekstu da kod takvih brodova nije stvar samo u njihovoj gradnji, nego i u operativnoj uporabi. Ona zahtijeva udarne skupine kakve imaju Amerikanci s krstaricama, razaračima, podmornicama i drugim plovilima, što znači još novih ratnih brodova. S današnjim problemima s brodogradnjom i uvođenjem u operativnu uporabu, npr. već spomenutog desantnog broda "Ivan Gren" te fregata klase Admiral Gorškov i Admiral Grigorovič, jasno je da bi bio potreban velik reset u mornarici i brodogradnji. On bi trebao obuhvatiti i zrakoplovnu industriju, koja bi trebala razviti avione za supernosač, borbene avione i letjeće radare.

Unatoč kritikama Štorma, Krilov ne odustaje i u kolovozu prošle godine najavio je manji koncept zvan laki višenamjenski nosač zrakoplova (*light multi-purpose aircraft carrier*), koji bi jednog dana zamijenio nosač "Admiral Kuznjecov". Imao bi istu snagu između 30 i 40 tisuća tona, što je nešto manje od francuskog nosača "Charles de Gaulle" i nosio bi između 40 i 50 zrakoplova, među njima Su-30, MiG-29KR i novu inačicu Su-35 za nosače. Gradio bi se u brodogradilištu Sevmaš.

NOVE MAKETE

U komentaru za portal The National Interest, analitičar Michael Kofman srezao je i te ambicije te izrazio mišljenje da je *plafon* za ruske sposobnosti i financije u ovom trenutku amfibijski jurišni brod nosivosti oko 14 000 tona. Tu je mislio na prve procjene vezane uz klasu Priboj koja bi, sukladno spomenutom broju, bila slična staroj sovjetskoj klasi

Foto: moduk

— —
**"Admiral Kuznjecov"
fotografiran u svibnju
2014. u pratnji
britanskog razarača
HMS "Dragon"
(Type 45) na putu
kroz La Manche**

desantnih brodova Ivan Rogov izgrađenih u Kalinjingradu ili nizozemskom brodu HNMLS "Rotterdam". Uz spomenutu nosivost, bio bi dug 165 metara, širok 25 metara, najveće brzine 20 čvorova, doplova 60 dana ili 6000 milja. Mogao bi nositi do osam helikoptera Ka-27 i Ka-52K, prevoziti do 600 marinaca i 40 do 60 oklopnih vozila. U analizi za portal Ruskog vijeća za međunarodne odnose, ruski stručnjak Aleksandar Antonov komentirao je da je takav brod prije svega namijenjen transportu teških oklopnih vozila na već osigurane mostobrane. S druge strane, znatno ambiciozniju klasu univerzalnog desantnog broda - nosača helikoptera Lavina karakteriziralo bi 24 500 tona nosivosti uz procijenjenu duljinu od 218 metara, čime bi nadmašila i nesuđene Mistrale (21 000 tona). Brodovi bi postizali najve-

ću brzinu od 22 čvora, nosili 16 helikoptera (jednakih tipova kao i Priboj), oko 50 oklopnih vozila i šest manjih plovila na mokroj palubi. Doplov bi bio 5000 milja pri prosječnoj brzini od 18 čvorova. Antonov kaže da dvije klase ne isključuju jedna drugu, nego se nadopunjuju: s pomoću Lavine provodili bi se prvi, ključni udari na lokaciju desanta i to preko horizonta, dakle, s udaljenosti od barem 45 km od obale, sigurne od protivničkog obalnog topništva. Uz marince i spomenute helikoptere, tu bi najvažniji bili novi amfibijski čamci i amfibijska vozila na kotačima, ali i ti su projekti još na čekanju. Sve navedene, očito nepotpune taktičko-tehničke podatke i procjene analitičara, ipak treba uzeti s oprezom. Naime, brodovi su još na razini maketa ili crteža, a podaci variraju od vijesti do vijesti o LHD-ovima, koje su vrlo česte u

— —
**Klasu Lavina
karakteriziralo je,
prema konceptu
iz 2015., 24 500
tona nosivosti uz
procijenjenu duljinu
od 218 metara, čime bi
nadmašila i nesuđene
ruske Mistrale**

Ilustracija: Krilov State Research Centre

ruskim, ali i u zapadnim medijima. Primjerice, često ćete na internetu naići na podatak da je nosivost klase Priboj zapravo 23 000 tona, dakle, blizu klasi Lavina. Doduše, Jane's je u lipnju 2016. objavio da je riječ o izvoznj inaičici Priboja, pa je moguće da je došlo do *gluhog telefona*. Konačno, ruski portal Sputnik International u srpnju 2017. potvrdio je nosivost klase Priboj od 23 000 tone, navodeći da su Priboj i Lavina dva imena za istu klasu koju razvija Krilov. Klasa Priboj i službeno je potvrđena kao Krilovov projekt, barem prema vijesti s web-stranice Instituta od početka srpnja 2017. u kojoj je navedeno da je predstavljena na sajmu IMDS (*International Maritime Defence Show*) u Sankt Peterburgu. Dakle, projekti se još uvijek itekako modificiraju i još nisu toliko odmaknuli, a ako jesu, podaci nisu javno objavljeni

u dovoljnoj mjeri da bismo ijednu informaciju iz medija zasad uzeli "zdravo za gotovo".

PODMORNICE I LEDOLOMCI

Ono što je zasad najvažnije jest da još nije potvrđeno da su ruska država ili ratna mornarica službeno odobrile jedan određeni projekt nosača aviona ili helikoptera. Admirali i dužnosnici Ministarstva obrane daju sporadične izjave o projektima, ali termini realizacije pomiču se sve više u budućnost. Pitanje je žele li takve brodove, jesu li im uopće potrebni, isplati li ih se financirati? Možda su im za amfibijsko-jurišne operacije dovoljni "Ivan Gren" i "Petar Morgunov", njegov kolega iz klase za koji je pitanje kad će biti porinut? Zadržanih mjeseci malo-pomalo u medije izlaze detalji o novom ruskom programu naoružavanja od 2018. do 2027. godine koji

je nedavno potpisao predsjednik Vladimir Putin. Prema njima i pripadajućim analizama poput one koju je za portal londonskog Kraljevskog instituta za međunarodne odnose krajem prošle godine potpisao Mathieu Boulègue, mornarici se u tom razdoblju *ne piše dobro*. Prioritet su kopnena vojska i zrakoplovstvo. Mornarički prioritet ostaju podmornice, a čini se da je Rusija općenito posvećenija ledolomcima koji djeluju na Arktiku, području koje joj je danas jedno od središta strateških interesa. Nedavno je mornarica preuzela 6000-tonski ledolomac "Ilja Muromec", prvi takav brod u 40 godina. Čini se da vrlo dobro ide i projekt velikih civilnih ledolomaca klase LK-60JA (Projekt 22220), od kojih su dva već porinuta. Zanimljivo je da će ih pokretati novi nuklearni reaktor RITM-200. On se spominjao i vezano uz nosač "Štorm" i očito je, paradoksalno, da je danas njegova proizvodnja Rusiji manji problem nego plinske turbine. Podsjetimo, Rusija je te turbine za svoje nove brodove kupovala od ukrajinske tvrtke Zorja-Mašprojekt i nakon sukoba 2014. to je prekinuto, pa su i neki brodovi klase Gorškov i Grigorovič ostali bez pogona. Rusija je zadužila tvrtku NPO Saturn da na brzinu razvije domaće turbine, i one bi ove godine trebale u serijsku proizvodnju. No, koliko je to sve usporilo razvoj dviju klasa, pa i mornarice i brodogradnje, ne treba ni govoriti.

PREPOLOVLJENI FONDOVI

Danas je ruska mornarica ostala samo na nosaču "Admiral Kuznjecov". Nakon borbenih operacija kod sirijske obale, trenutačno je *kod kuće* na modernizaciji koja bi mu trebala omogućiti još dugih 25 godina plovidbe. No, navodno će fondovi za te zahvate biti prepolovljeni s 800 na 400 milijuna dolara, što puno govori. Bez obzira na sve, na financije, manjak projektnih i brodograđevnih kapaciteta ili, jednostavno, stratešku nezainteresiranost, Rusija si kao svjetska vojna, ali i tehnološka sila, ne može dopustiti da ostane bez ravnih paluba. Ako ni zbog čega drugog, onda zbog pokazivanja snage i prestiža. Informacije stižu i dalje, najnovija je objavljena krajem veljače. Mediji su citirali Nikolaja Maksimova, čelnika Instituta pri ruskom Ministarstvu obrane, koji je za TV-kanal Zvezda rekao da Rusija planira nabavu nosača aviona i zrakoplovne skupine. Kakav bi to nosač mogao biti, tko će ga i kad izgraditi te kako će biti naoružan i opremljen ostaje nepoznanica. ■

Izgradnja nuklearnog ledolomca imena "Arktika" (klasa LK-60JA), nosivosti veće od 33 540 tona i dugog 173,3 metra u brodogradilištu Baltic Shipyards pokazuje sposobnosti ruske brodogradnje

Foto: Interfax

Nedavno je mornarica preuzela ledolomac "Ilja Muromec", prvi takav brod u 40 godina

Foto: mil.ru

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

TYPHOON PROTIV LIGHTNIN

Reuters je 11. prosinca 2017. objavio kratku vijest da Ministarstvo obrane SR Njemačke kao zamjenu za ostarjeli jurišnik Panavia Tornado predlaže europski avion, dakle, Eurofighter Typhoon II. Kratka vijest u moru sličnih koje svakodnevno preplavljaju vojno-stručne medije. No, ipak je privukla iznimnu pažnju jer je u suprotnosti s izjavom koju je mjesec dana prije dao general-pukovnik Karl Müllner, načelnik Stožera njemačkog zrakoplovstva. On je, naime, favorizirao kupnju aviona pete generacije sa *stealth* značajkama, koji može djelovati po ciljevima s

▲
Krstareći projektil Taurus KEPD 350E na njemačkom Typhoonu. Njegove bi značajke trebale unaprijediti cjelokupan oružni sustav tog aviona

velike udaljenosti. I svaka strana ima vrlo jake argumente.

Ministarstvo je odluku temeljilo na činjenici da je Typhoon već u operativnoj uporabi u Luftwaffeu, pa će se time izbjeći troškovi uvođenja novog tipa aviona. Typhoon se, osim toga, proizvodi (i) u Njemačkoj, a to znači zadržavanje radnih mjesta. Kako treba zamijeniti flotu od čak 85 Tornado, nova narudžba Typhoona sigurno neće biti mala.

PRAVI NAPREDAK

Iz Luftwaffea, dakle od pilota, čula su se, međutim, bitno drukčija stajališta.

Oni žele najmodernije što se može dobiti na tržištu, a to nije Typhoon, nego američki F-35A Lightning II. Avion Lightning u svakom je pogledu bolji od Typhoona, i u zračnoj borbi i u segmentu prodora u dubinu protivnika te napada po dobro branjenim ciljevima. U ulozi jurišnika Typhoon ne bi bio ništa bolji od Tornado, nego vjerojatno lošiji jer je namjenski projektiran kao lovački avion za prevlast u zračnom prostoru. Jedini pravi napredak bio bi stoga ostvaren nabavom Lightninga. Zanimljivo je da pritom troškovi nabave F-35A ne bi bili znatno veći

Foto: Eurofighter

Vojnozrakoplovna industrija u zapadnoj i srednjoj Europi nije ozbiljno počela razvijati borbene avione pete generacije. Zbog toga zemljama poput Njemačke, ako brzo žele takve letjelice u svojim flotama, preostaje jedino kupnja američkih F-35 Lightninga II. Moguća alternativa, koja puno znači spomenutoj industriji, postojeći je europski avion četvrte generacije s bitno poboljšanim sposobnostima...

u borbenim djelovanjima, ali po konfiguraciji i nosivosti nisu bitno bolji od Typhoona. Ni F-15E ni F/A-18E/F nemaju manji radarski odraz od Typhoona. Ni po nosivosti nisu puno bolji – najveća nosivost Strike Eaglea iznosi 10 400 kg, Super Horneta 8000 kg, a Typhoona 9000 kg.

NJEMAČKO-FRANCUSKI PROJEKT

Postoji još jedan jak razlog zbog kojeg donositelji odluka u Njemačkoj favoriziraju kupnju Typhoona. Europska vojnozrakoplovna industrija (ponovno) dosta kasni za svjetskim trendovima. Sjedinjene Američke Države razvile su s Lightningom nakon F-22 Raptora svoj drugi višenamjenski borbeni avion pete generacije, Kina je u operativnu uporabu 2017. godine uvela prvi (J-20) te je u završnoj fazi razvoja drugog (J-31), Rusija je također uvelike razvila svoj Su-57, a i nekoliko drugih zemalja, poput Japana, Turske i Južne Koreje, ima projekte razvoja u različitim fazama. Europa, naprotiv, nema niti jedan koncept pete generacije. Umjesto toga, Danska, Nizozemska, Norveška,

Italija i (uskoro bivša članica EU-a) Ujedinjeno Kraljevstvo odlučili su kupiti Lightninge. Suočene s takvim, ne baš zavidnim položajem, Njemačka i Francuska objavile su u srpnju 2017. da namjeravaju zajednički razviti višenamjenski borbeni avion šeste generacije. Projekt bi bio dio znatno šire suradnje koja bi obuhvatila modernizaciju jurišnog helikoptera Tiger, novog tenka, vođenih projektila zrak-zemlja, besposadnih letjelica te nove samohodne haubice. Njemačka i Francuska dosad su imale vrlo malo zajedničkih vojnih projekata, a jedan je od njih spomenuti helikopter Tiger.

Novi bi francusko-njemački višenamjenski borbeni avion trebao zamijeniti francuski Rafale i njemački Typhoon. Prema prvim najavama, razvijao bi se avion s pilotom, a istodobno i borbena besposadna letjelica koja bi djelovala zajedno s njim. Razvoj bi službeno trebao početi ove godine, a uskoro bi se trebali znati i rokovi izrade prototipova te početka serijske proizvodnje i ulaska u operativnu uporabu. Sukladno najavama iz tvrtke Airbus, novi bi avion mogao ući u operativnu uporabu krajem 30-ih ili početkom 40-ih godina ovog stoljeća.

To znači razdoblje od najmanje dvadeset godina u kojem će protuzračni sustavi još više napredovati te će sve više aviona pete generacije ulaziti u operativnu uporabu. S obzirom na to da Typhoon već sad nije najsuvremeniji avion, ne čudi želja njemačkih vojnih pilota da dobiju nešto puno suvremenije, prije svega zato što Typhoon nije dobra osnova na kojoj se može napraviti suvremeni višenamjenski borbeni avion.

POČECI PROGRAMA

Razvoj Typhoona II počeo je još davne 1983. kao program FEFA (*Future European Fighter Aircraft*). Tehnološki demonstrator British Aerospace EAP prvi je put poletio 1986. godine. U to je vrijeme hladni rat bio na vrhuncu i novi je avion razvijan kao čistokrvni lovac koji se trebao nositi sa sovjetskim avionima Su-27 i MiG-29. Međutim, prije nego što je poletio prvi prototip SSSR se raspao i okončan je hladni rat. Projekt je uspio opstati, ponajviše zbog snažnog pritiska tvrtki uključenih u njegov razvoj, koje bi ostale bez ugovora vrijednih milijarde. Prvi je prototip Typhoona II poletio 27. ožujka 1994. Razvoj se oduljio te su prvi serijski proizvedeni avioni u operativnu uporabu uvedeni tek 2003. godine. Dvije godine potom u operativnu je uporabu uveden američki F-22 Raptor, prvi lovac pete generacije.

Nakon raspada SSSR-a, Typhoon kao avion isključivo namijenjen zračnoj borbi nije imao smisla. Pokrenuti su stoga programi koji su od njega trebali napraviti višenamjenski borbeni avion. Razvoj višenamjenske inačice bio je važan i zbog povećanja mogućnosti prodaje kupcima izvan kruga izvornih četiriju zemalja koje su ga razvijale (Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Italija i Španjolska).

AUSTRIJSKI SLUČAJ

Jedina zemlja izvan tog kruga koja se odlučila za kupnju izvorne lovačke inačice Typhoona bila je Austrija. Naručila je 2003. godine 15 Typhoona Tranche 1 SRP 4.3, što znači da su optimizirani isključivo za lovačku namjenu. Ne čudi zato da je 14 godina poslije, nakon što je trošak sata letenja narastao na 63 000 eura, Ministarstvo obrane Austrije zaključilo da mu Typhooni više ne trebaju. Umjesto njih, priopćilo je u lipnju 2017., kupit će 18 jednomotornih više-

od nabave Typhoona jer je Pentagon objavio procjenu da će, s uholdavanjem proizvodnje, cijena F-35A pasti ispod 100 milijuna dolara. Cijena Typhoona prilagođenog za jurišne napade bila bi oko 90 milijuna eura.

Prije dvaju navedenih aviona, među kandidatima su spominjani i Boeingovi (ponovno američki) F-15E Strike Eagle i F/A-18E/F Super Hornet. Njemačka je sredinom prošle godine toj tvrtki poslala upit vezano uz klasičnije podatke o tim avionima. To su odlični višenamjenski borbeni avioni koji su se puno puta dokazali

Glavno naoružanje Typhoona zasad su laserski navođene bombe, stoga Velika Britanija i Njemačka planiraju raznovrsnije opremanje tih aviona

Foto: RAF

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: Lockheed Martin

namjenskih borbenih aviona, od čega 15 jednosjeda i tri dvosjeda. Osim sve većih troškova, presudan je razlog otpisa Typhoona bio taj što ih je u svakom trenutku samo 33 % (samo pet aviona) spremno za borbeno djelovanje. Iako su dva otprije trajno otpisana, kako bi služila kao izvor zamjenskih dijelova, održavanje Typhoona sve je teže i skuplje. Toliko je skupo da je Ministarstvo obrane Austrije bilo izračunalo da je isplativije ući u nabavu 18 novih jednomotornih aviona nego nastaviti uporabu Typhoona, iako su domaći porrezni obveznici na njih dosad potrošili više od dvije i pol milijarde eura. Ipak, sudeći prema vijesti iz sredine veljače ove godine, odluka nije konačna: osnovano je stručno povjerenstvo koje će do srpnja preispitati navedene zaključke.

NARUDŽBE IZ ZALJEVA

Usprkos austrijskom iskustvu, Typhooni se dobro prodaju. Osim Austriji, prodani su zemljama Perzijskog zalje-

Načelnik Stožera njemačkog zrakoplovstva izjavio je da im je potreban lovac pete generacije, a to je američki F-35A Lightning II

Prema najavama iz Ministarstva obrane SR Njemačke, ratno zrakoplovstvo svoje Tornado može uspješno zamijeniti Typhoonima

va. Prvi je kupac bila Saudijska Arabija, koja je 2007. naručila 72 inačice Tranche 2. Zadnji je avion saudijskom zrakoplovstvu predan 6. lipnja 2017. godine. Vrijednost ugovora iznosila je 41 milijardu dolara. Saudijski Typhooni u intenzivnoj su borbenoj uporabi u ratu u Jemenu. Kako tamošnji pobunjenici Houthi (Huti) nemaju ratno zrakoplovstvo, Typhooni služe

Foto: RAF

za uništavanje ciljeva na zemlji, pri čemu mogu koristiti isključivo laserski navođene bombe GBU-16 Paveway II. Saudijska kupnja potaknula je i druge zemlje iz okruženja na nabavu Typhoona. Oman je još 2013. naručio 12 Typhoona i osam školskih zrakoplova Hawk. Kuvajt ih je 2016. naručio 28, s početkom isporuke 2020. i završetkom 2023. godine. Katar je u prosincu 2017. naručio 28 Typhoona, i to je zasad zadnja narudžba. Vrijednost ugovora koji obuhvaća i logističku potporu tijekom cijelog operativnog vijeka iznosi šest milijardi funti. Rok isporuke prvog aviona određen je za 2022. godinu. Katarski će Typhooni, među ostalim, biti naoružani laserski vođenim bombama Paveway IV, ali i vođenim projektilima zrak-zemlja Brimstone.

HLADNORATOVSKA KONCEPCIJA

Spomenuto je da je Typhoon projektiran kao lovac za dominaciju u zračnom prostoru, pri čemu je optimiziran

Foto: US Navy

Foto: USAF

Moguće opcije za zamjenu Tornada su i F-15E Strike Eagle (sasvim gore) i F/A-18E/F Super Hornet (gore)

za blisku zračnu borbu. Razlog tomu je hladnoratovski, zbog specifičnosti europskih uvjeta djelovanja u blokovskoj podjeli kad su zrakoplovne baze potencijalnih protivnika bile udaljene tek stotinjak kilometara. Kao najnaprednija aerodinamička opcija odabrana je u to vrijeme konfiguracija s delta krilom i kanardima (kao i kod Rafalea i Gripena). Uporaba *fly-by-wire* sustava za nadzor leta omogućila je stražnju centražu i odličnu pokretljivost u zraku. Posljedica takve koncepcije je, za današnje standarde, vrlo velik radarski odraz. To nije poželjna značajka niti za jedan vojni zrakoplov, posebno ne za borbeni avion koji bi trebao djelovati u protivničkoj pozadini.

Jedini je način ublažavanja tog nedostatka postavljanje snažnih sustava za elektroničko djelovanje koji će otkrivati, klasificirati i potom ometati protivničke radare. Jednak problem imaju i američki F-15E i F/A-18E/F, ali njih će ubrzo u najrizičnijim borbe-

nim zadaćama zamijeniti F-35. Osim toga, američka mornarica razvila je za svoje F/A-18E/F (i starije F/A-18C/D) posebnu inačicu aviona za elektroničko djelovanje EA-18G Growler. Zadaća Growlera je djelovanje zajedno s Hornetima i Super Hornetima te ometanje (a moguće je i uništavanje) protivničkih radara.

JEDAN ILI DVA RADARA

Inačica Typhoona za elektroničko djelovanje ne postoji niti se spominje njezin razvoj. Zbog toga će se Typhooni tijekom djelovanja morati osloniti na sustave koje će sami nositi u kontejnerima podvješanim ispod trupa ili krila. Rješenje nikako nije idealno jer se na taj način smanjuje broj dostupnih nosača za naoružanje, povećava se masa i otpor zraka te smanjuje dolet. Najveći je nedostatak što sustavi u kontejnerima, zbog ograničenog prostora, mogu biti namješteni samo za ometanje jednog ili dvaju radara pa se

njihova uporaba mora optimizirati u skladu s očekivanim ugrozama. Ako se u zoni djelovanja pojavi protuzračni sustav s radarom koji radi u drugom frekvencijskom pojasu ili ima drukčije značajke od predviđenog, sustavi za ometanje u kontejnerima na njega neće imati veći utjecaj. Američka mornarica zbog toga je i razvila Growler kao specijalizirani avion.

Typhooni zahvaljujući *fly-by-wire* sustavu za nadzor leta mogu letjeti velikim brzinama na malim visinama, ali njihova avionika nije prilagođena za tu namjenu. Njihov je radar CAPTOR-M optimiziran za zračnu borbu, a ne za praćenje terena nad kojim avion leti. Kod Tornada je taj problem riješen ugradnjom dvaju radara. Jedan služi za mapiranje terena i otkrivanje ciljeva, a drugi za praćenje terena ispred aviona tijekom leta na malim visinama. S obzirom na to da i najsuvremeniji radarski navigacijski sustavi još uvijek nisu dovoljno precizni da bi se na njih mogao osloniti borbeni avion koji na vrlo maloj visini leti brzinom većom od 800 km/h, taj bi se problem kod Typhoona mogao riješiti ugradnjom novog AESA (*active electronically scanned array*) radara CAPTOR-E koji bi imao i mod praćenja terena.

ORUŽNI SUSTAVI

Najveća korisna nosivost Typhoona iznosi devet tona, što je više nego dovoljno za izvršavanje najsloženijih borbenih zadaća. Drugi je problem što Typhoon još uvijek ima vrlo ograničen asortiman naoružanja kojim dominiraju vođeni projektili zrak-zrak. Za uništavanje ciljeva na zemlji zasad se mogu koristiti samo laserski navođene bombe.

Britansko zrakoplovstvo (RAF) provodi projekt Centurion, zahvaljujući kojem svojim Typhoonima želi dati značajke višenamjenskih borbenih aviona. U tijeku je prva faza, koja obuhvaća uvođenje u naoružanje vođenog projektila zrak-zrak velikog dometa Meteor, ali i krstarećih projektila Storm Shadow. U drugoj fazi u naoružanje će se uvesti i vođeni projektili zrak-zemlja Brimstone. Pritom treba imati na umu da je Ujedinjeno Kraljevstvo odlučilo kupiti Lightninge te da će njegovo ratno i mornaričko zrakoplovstvo za posebno teške borbene misije koristiti taj avion. Sigurno je da će i Luftwaffe u prilagodbi svojih aktualnih Typhoona (zadnje informacije govore da ih ima 125 od 143 ukupno naručena, op. ur.), morati krenuti smjerom kao i britanski projekt Centurion. Zasad je poznato da će i njemački Typhooni biti naoružani Meteorima, ali odabir krstarećeg projektila nešto je drukčiji. Umjesto Storm Sha-

Foto: Bundesheer

Austrija je neočekivano odlučila otpisati svoje Typhoone zbog previsokih troškova uporabe, ali ipak će preispitati taj potez

Prvo uspješno lansiranje projektila Brimstone
s Typhoona obavljeno je 14. srpnja 2017.

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: BAE Systems

dowa odabran je krstareći projektil Taurus KEPD 350E, inače njemačko-švedski projekt. Proizvođač MBDA Missile Systems dao je službene podatke da je domet tog projektila nešto veći od 500 km. Tako mali domet mogao bi prouzročiti velik problem, jer bi u sukobu s protivnikom koji ima moderan PZO raketni sustav kao što su ruski S-300 ili S-400, Typhooni morali ući u njihovu zonu djelovanja. Taj bi se problem mogao riješiti nabavom krstarećih projektila većeg dometa. Međutim, takvi se projektili ne proizvode u Europi nego u Sjedinjenim Američkim Državama.

I BEZ GPS-a

Krstareći projektil Taurus KEPD 350E unatoč (pre)malom dometu vrlo je moderan. Složeni sustav kontrole leta

▼
Oman je 2013. naručio 12 Typhoona i osam školskih zrakoplova Hawk. Tržište Bliskog istoka trenutačno je u fokusu konzorcija Eurofighter

TriTec Navigation System kao osnovu koristi inercijsku navigaciju potpomognutu GPS-om. Proizvođač Taurus Systems (zajednička tvrtka njemačkog MBDA Deutschlanda i švedskog Saab Bofors Dynamicsa), ističe da Taurus može letjeti na vrlo malim visinama vrlo velikim brzinama (visokopodzvničnim) i bez uporabe GPS-a, što mu daje vrlo veliku otpornost na ometanje. Kao dodatni sustav za navigaciju i izbjegavanje objekata koristi termovizijsku kameru smještenu u nosu. Termovizijska kamera koristi se i u završnom prilaženju cilju radi precizne detekcije. Proizvođač tvrdi da kamera ima dovoljnu razlučivost za odabiranje prozora na zgradi kroz koji će projektil uletjeti unutar nje. Taurus KEPD 350E opremljen je i dvosmjernom podatkovnom vezom koja omogućuje korekcije trajektorije tijekom leta, npr. izbjegavanje naknadno otkri-

venih PZO položaja, pa čak i promjenu cilja. Preko podatkovne veze može se prenijeti i snimka završnog prilaska projektila cilju kako bi se procijenila uspješnost napada. Bojna glava MEP-HISTO (*Multi-Effect Penetrator, High Sophisticated and Target Optimised*) prilično je velika (500 kg), a njezina se detonacija unaprijed može prilagoditi vrsti cilja.

SUVREMENI VOĐENI PROJEKTI

I dok se Taurusom donekle može riješiti problem udara po dobro branjenim ciljevima, ostaje problem neposredne potpore snagama na zemlji. Uporaba laserski vođenih bombi, ma kako bile precizne, više nije najbolje rješenje. Problem je što one koriste, da tako kažemo, gravitacijski pogon (slobodni pad) te stoga imaju ograničen domet (Paveway ovisno o visini i brzini odbacivanja ima domet do 14,8 km) i malu

Foto: BAE Systems

Brimstone na borbenoj
besposadnoj letjelici MQ-9 Reaper

brzinu pada (oko 260 m/s). To znači da avion mora ostati (pre)dugo u zoni djelovanja, posebno ako se nađe na ciljniku suvremenog PZO sustava čiji vođeni projektili lete brzinom većom od tri maha i imaju domet od 15 km i veći. Treba imati na umu da se takvi PZO sustavi uglavnom nalaze na gusjeničarima ili kamionima te su vrlo pokretni, što znači da se mogu koristiti za postavljanje zasjeda.

U takvim je uvjetima za Typhoon, koji se ne može osloniti na mali radarski odraz jer ga nema, jedino rješenje uporaba suvremenog vođenog projektila zrak-zemlja koji će imati vrlo veliku brzinu i velik domet. Takav je projektil MBDA-in Brimstone. Inačica Brimstone I ima brzinu od 450 m/s (1620 km/h), a domet, ako se lansira s velike visine pri većoj brzini, veći od 20 km. Još su bolje značajke Brimstonea II koji ako

se lansira s aviona na velikoj visini i pri velikoj brzini ima domet veći od 60 km. Brimstone ima radarsko samonavođenje, što znači da ulazi u kategoriju *ispali i zaboravi* projektila. Za razliku od laserski vođenih bombi, gdje avion mora ostati iznad cilja da bi osvijetljavao laserom sve do pogotka, avion koji je lansirao Brimstone može odmah nakon lansiranja početi izvlačenje iz napada. Time se znatno skraćuje vrijeme koje PZO sustav ima na raspolaganju za djelovanje.

ODLUKA DO 2021.?

Za specifične uvjete djelovanja, npr. s borbenih besposadnih letjelica ili u neposrednoj potpori snagama na zemlji, razvijena je laserski navođena inačica. Ona snagama na zemlji omogućuje da svojim laserskim označivačima osvijetle cilj po izboru. U tom je slučaju avion samo *transporter* koji

prenosi projekte u zonu djelovanja. Laserski navođeni projektili olakšavaju i uporabu s borbenih besposadnih letjelica koje su u pravilu opremljene elektrooptičko/laserskim sustavima za otkrivanje ciljeva i navođenje projektila na njih. Laserski sustav navođenja još je uvijek najčešći odabir i za jurišne helikoptere.

Typhoonu će se uvođenjem vođenog projektila zrak-zrak Meteor znatno povećati mogućnosti zračne borbe na srednjim udaljenostima. Meteor ima radarsko samonavođenje na cilj i domet veći od 100 km, pri čemu brzina prelazi četiri maha.

Pitanje je je li kombinacija Taurusa KEPD 350E, Brimstonea i Meteora dovoljno dobra da od Typhoona učini avion sposoban za prodore u protivničku pozadinu i uništavanje dobro branjenih ciljeva. Bit će vrlo zanimljivo vidjeti kakvu će konačnu odluku donijeti Njemačka. Prema Reutersovoj vijesti s početka ovog teksta, parlament treba odobriti kupnju novog lovca u sljedeće dvije godine, a potpisivanje ugovora trebalo bi uslijediti 2020. ili 2021. kako bi isporuke počele 2025. godine. Do zajedničkog njemačko-francuskog borbenog aviona trebat će čekati dulje, tako da će pobjednički kandidat biti jedna od nabrojanih operativnih letjelica. ■

POVIJESNO PJEŠAČKO NAORUŽANJE

MANNLICHER

Poznati austrijski konstruktor naoružanja doveo je do savršenstva koncept koji je počeo na puški M1890. To je oružje korišteno u više zemalja i nakon Drugog svjetskog rata...

Od 1867. godine standardna puška austrougarske vojske bila je sporometna ostraguša M1867 Werndl-Holub koju su dizajnirali Josef Werndl (1831. – 1889.) i Karel Holub (1830. – 1903.). Zamijenjena je 1886. brzometnom puškom Mannlicher M1886, koju je proizveo austrijski konstruktor oružja Ferdinand Ritter von Mannlicher (1848. – 1904.). Zanimljivo je da je bio zaposlen gotovo 20 godina kao inženjer u Austrijskim željeznicama. U to vrijeme napravio je nekoliko prototipova pušaka u kalibru 11 mm, ali najvažniji je njegov rad na poluautomatskoj M1885. Na temelju nje nastaje puška Mannlicher M1886, čija je glavna značajka pravočepni (pravokretni) zatvarač. To znači da zatvarač prilikom repetiranja treba povući nazad pa naprijed, a sam se zabavljuje i odbavljuje. Puška je koristila streljivo u kalibru 11 mm x 58 mmR, punjeno crnim barutom. Punila se okvirom (*en-bloc* klip) s pet metaka, koji se automatski izbacivao iz puške nakon što je ubačen zadnji metak. Metalno spremište streljiva bilo je izvan kućišta, odnosno ispred branika okidača na donjem dijelu usadnika kundaka. U trenutku uvođenja u naoružanje puška Mannlicher M1886 po tehničkim je značajkama bila bolja od francuske Lebel M1886 (detaljnije u tekstu *Lebel 1886*, HV br. 542, op. aut.). Unatoč tomu, slabije je ocijenjena jer je Lebel koristila modernije bezdimno streljivo koje ima dvostruko veći domet.

PRIMJERAK ZA KOLEKCIONARE

Nakon samo dvije godine pušku M1886 zamjenjuje Mannlicher M1888, ali u kali-

bru 8 mm x 52 mmR, za koji je utvrđeno da ima veću brzinu i domet. Mnoge su M1886 konvertirane na novo streljivo, a poslije i na novi metak 8 mm x 50 mmR, zbog čega su one u originalnom kalibru 11 mm iznimno rijetki i vrijedni kolekcionarski primjerci.

Mannlicher M1888 bila je brzometna puška koja je od 1888. do 1893. služila kao standardna u austrougarskoj vojsci. Koristila je sustav punjenja kao i prethodnica, a temeljna je razlika u streljivu, odnosno metku 8 mm x 52 mmR u čijoj se čahuri umjesto crnog nalazio tzv. polubezdimni barut. Takvo je streljivo puški davalo veći domet. S uvođenjem novog streljiva na bezdimni barut u kalibru 8 mm x 50 mmR, počinje 1890. prepravljanje pušaka M1888 na novi kalibar. Puške dobivaju i nove ciljnice zbog većeg dometa i označene su kao M1888/90. Proizvedene su također i potpuno nove puške pod nazivom Mannlicher M1890. Odmah nakon usvajanja počinje njihova masovna proizvodnja: u Austriji ih je proizvodio ÖWG (Steyr), a u Ugarskoj kraljevski arsenal Fegyvergyár u Budimpešti. Austrougarska vojska usvojila je tri tipa M1890: pješačku i kratku pušku te karabin (konjanički, žandarmerijski i mornarički, koji su imali potpuno novi zatvarač). Na temelju tog modela konstruktor je stekao slavu i više je puta odlikovan.

NOVI ZATVARAČ

Konstruktor je koncept koji je počeo na M1890 doveo do savršenstva na novoj puški Mannlicher M1895. Odlikuje je ljepši dizajn, a usto djeluje kompaktnije

i funkcionalnije. Usavršen je pravočepni zatvarač, a zadržano je punjenje okvirom s pet metaka. Novi zatvarač, koji čine tijelo i glava, ima na stražnjem dijelu tzv. dabrov rep za ručno zapinjanje. Na tijelu se nalazi ručica za repetiranje i kočnica, a unutar njega dva svinuta rebra. Na prednjem dijelu glave su dvije bradavice (s pomoću njih se vrši bravljenje) te dva svinuta žljeba. Unutar glave nalazi se udarna igla s oprugom. Glava ulazi u tijelo zatvarača, a samim tim i svinuta rebra u tijelu ulaze u svinute žljebove na glavi. Time je omogućeno okretanje glave oko svoje osi uz istodobno ulaženje ili izlaženje iz tijela zatvarača. Zatvarač se kreće naprijed po žljebovima u kućištu, uzima metak iz okvira i na kraju kretanja svinuta rebra okreću glavu s tijela nadesno. Za to se vrijeme bradavice na glavi zabavljaju u žljebove na kućištu. Povlačenjem okidača nagne se vilica sa zubom koji oslobađa udarač s udarnom iglom i na taj se način vrši opaljenje. Zatvarač se otvara tako što se samo povuče nazad, pri čemu se događa ono što je već opisano kod zabavljanja, samo suprotnim redoslijedom. Kućište, zatvarač i svi njegovi dijelovi izrađeni su vrlo precizno i od kvalitetnog materijala. Opaljenje nije moguće ako zatvarač nije gurnut do kraja. Kočnica koči udarač u dvama položajima (zapetom i opuštenom) uz istodobno kočenje zatvarača.

METAK - SLABA TOČKA

Puška se puni okvirom koji, za razliku od spremnika, obuhvaća metak do pola duljine čahure. Okvir pri punjenju ulazi zajedno s metcima u spremište, gdje ostaje dok se zadnji metak ne ubaci u cijev. Prazan okvir zatim sam ispada kroz otvor na dnu spremišta. Prema potrebi moguće je izbaciti okvir iz spremišta s pomoću gumba na zaštitniku, odnosno braniku okidača. Okvir za pušku Mannlicher morao je imati neobičan romboidni, dakle asimetričan oblik, kako bi se izbjeglo zapinjanje oboda/ruba metaka jednog za drugi. Puška se nije mogla puniti pojedinačno, metak po metak, nego samo s pomoću okvira. Pritom se moralo paziti na pravilno ubacivanje, što je na okviru označeno kosim crticama (gornji dio).

Metak je najslabija točka. Kalibar zrna je

Ivan GALOVIĆ

1895

8 mm, a čahura je duga 50 mm i na dnu ima obod/rub. Masa zrna je čak 16 grama, što daje malu početnu brzinu od 620 m/s ili 530 m/s za kratku pušku. Duljina puške je 1272 mm, odnosno 1525 mm s nožem. Masa je 3,78 kg bez noža, a 3,93 kg s njim. Ostale su značajke gotovo jednake onima na prethodnim inačicama. Na stražnjoj karici (grivni) s donje je strane vijkom pričvršćena prednja omča za remen. Prednja i stražnja grivna navučene su na drvenu oblogu cijevi i usadnik kundaka za koji su pričvršćene vijkom. Stražnja omča za remen nalazi se na donjoj strani glave kundaka.

TRI TIP A PUŠKE

Cijev je čelična, nešto tanja nego kod M1888/90 i M1890, a preko njezina gornjeg vanjskog dijela postavljena je drvena obloga. Na prednjoj karici nalazi se utor za bajunet (s donje strane) i šipka duljine 63 mm, svinuta 12 mm, u ispupčenju na lijevoj strani grivne nešto malo ispod osi cijevi. Služila je samo za prislanjanje pušaka jedne o drugu u okomitom položaju. Ciljnici su mehanički (prednji i stražnji). Prednja mušica nalazi se u podlozi zalemljenoj za cijev. Stražnji ciljnik ima postolje, preklapač, oprugu preklapača i gajku (pokretna traka). Puške M1888/90 i M1890 imaju nešto drukčiji stražnji ciljnik, na postolju i zalemljeni za cijev. Najveća ciljnička daljina kod inačica M1888/90 i M1890 iznosi 2400 koraka, a kod M1895 ukupno 2600 koraka. Zatvarač ima sedam, a na M1888/90 i M1890 šest dijelova.

M1895 imala je tri tipa: pješačka puška, kratka puška i karabin. Od pješačke i kratke su montiranjem teleskopskih ciljnika izrađivani snajperski modeli. Mannlicher M1895 korišten je tijekom Prvog svjetskog rata u austrougarskoj i bugarskoj vojsci, a tijekom Drugog svjetskoga rata u pozadinskim postrojbama brojnih zemalja. Puška je nakon Drugog svjetskog rata završila svoju vojnu karijeru. ■

Foto: digitalmuseum.se/Wikimedia Commons

Mannlicher M1895 iz kolekcije švedskog Vojnog muzeja (Armémuseum). Ferdinand Ritter von Mannlicher počeo je konstruirati puške kao inženjer u Austrijskim željeznicama

Taktičko-tehničke značajke puške Mannlicher M1895	Vrsta	brzometna puška repetirka
	Projektant	Ferdinand Ritter von Mannlicher
	Godina projektiranja	1895.
	U uporabi	1895. - 1945.
	Zemlja podrijetla	Austro-Ugarska
	Proizvođač	ÖWG (Steyr), F.G.GY. (Budimpešta) Zbrojovka (Brno)
	Učinkoviti domet gađanja	500 m
	Brzina paljbe	20 do 25 metaka u minuti
	Punjenje oružja	okvir s 5 metaka
	Kalibar	8 mm x 50 mmR
	Brzina zrna	620 m/s
	Duljina cijevi	765 mm
	Ukupna duljina	1272 mm
	Masa praznog oružja	3,78 kg
	Ciljnici	mehanički
	Korisnici	Austro-Ugarska, Bugarska, Turska, Čehoslovačka, Kraljevina Srbija, Kina, Švicarska, Belgija, Španjolska, Poljska, Kraljevina Jugoslavija, Grčka, Italija

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

S obzirom na to da se u osuđujućoj presudi šestorici Hrvata posebno naglašava područje srednje Bosne, u prethodna tri broja Hrvatskog vojnika navedeni su i u ovom broju navest će se podaci iz vojne ekspertize vojnog stručnjaka JNA i Vojске Republike Slovenije Milana Gorjanca, o zemljopisnom definiranju prostora srednje Bosne i sjeverne Hercegovine te o značaju tog prostora u planovima obrane SFR Jugoslavije i u vrijeme njezina raspada. Podaci koje on navodi

Preko 200.000 različitih vrsta artiljerijskoga streljiva čekalo je eksploziv, što je čak mnogo više od broja granata traženih u zahtjevu od 7. travnja 1993. (Halilović, Lukava strategija, 212-213). Tvrdnja načelnika Glavnog štaba Armije BiH S. Halilovića izrečena na vojnom savjetovanju zapovjednika Armije BiH 21. i 22. kolovoza 1993. znakovito govori o ciljevima Muslimana u rano proljeće iste godine (Halilović, Lukava strategija, 239): Da bi zaokružili vojnu industri-

proizvodnje streljiva. Tako 5. 2. 1993. godine predlaže da, između ostalog (Halilović, Lukava strategija, 196): Što prije osiguraju potrebne količine municije, lijekova, sanitetskog materijala za Armiju BiH. To podrazumijeva i **otvaranje koridora kroz Hercegovinu i centralnu Bosnu pod kontrolom HVO** (podvukao M.G.).

Tako opet Štab Vrhovne komande upućuje Vladi R BiH i Ministarstvu obrane 2. 3. 1993. informaciju o kritičnoj

(Halilović, Lukava strategija, 212 i 213):

... Izračunate količine municije za pješadijsko naoružanje 3 b/k ...

4. Metak 7,62 mm x 39 78.000.000 ...

28. Granata za haubicu 122 mm 1.500 ...

31. Tenkovska granata 100 mm 13.000 ...

Na sjednici Predsjedništva RBiH, održanoj 25. 3. 1993. godine načelnik Štaba Vrhovne komande S. Halilović zapao je u žestok verbalni duel s čla-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

NEKE ČINJENICE O SREDNJE BOSNE

u svojoj ekspertizi mogu pomoći u razumijevanju zašto je u ratu protiv HVO-a osvajanje područja srednje Bosne bio cilj od strateške važnosti za Armiju BiH.

Iz sadržaja ekspertize Milana Gorjanca koji govori o mogućnostima proizvodnje vojne industrije koju je preuzela Armija BiH:

Proizvodnja je bila moguća u skladu s raspoloživim zalihamma reprodukcijaskog materijala i energijom. U studenom 1992. godine muslimanska strana otpočinje proizvodnju artiljerijskih granata, ali je glavni problem bio **nedostatak eksploziva** (podvukao M.G.).

ju, nama je potrebno riješiti dva problema: hitno zauzeti tvornicu eksploziva u Vitezu i planirati i izvršiti operaciju Žunovnice, kao značajnog skladišta repromaterijala i naravno, municije (Žunovnica je mjesto u blizini Hadžića gdje je bio kompleks skladišta JNA, u kojima su bila uskladištena uglavnom ubojna sredstva; širu okolinu Hadžića i spomenuta skladišta držali su Srbi). Gotovo svakodnevno je Štab Vrhovne komande (ranije Glavni štab Armije BiH) zahtijevao od Predsjedništva i Vlade BiH potporu u smislu nabave reprodukcijaskog materijala, posebice eksploziva za nastavak

situaciji u vođenju oružane borbe (Halilović, Lukava strategija, 197):

Naročito kritična sa sredstvima za POB (protuoklopnu borbu), pješadijske municije kalibra, 7,9 mm, 7,62 mm i 5,54 mm, te artiljerijska municija kalibra 120-155 mm. Sadašnje rezerve svedene su na 0,5 b/k (borbenog kompleta)... Zaključak: kritično je stanje snabdjevenosti municijom Armije BiH. Mjesec dana poslije, 7. 4. 1993. godine opet je Štab Vrhovne komande uputio Predsjedništvu i Vladi R BiH te Ministarstvu obrane zahtjev za nabavku materijalno-tehničkih sredstava u kojem traži

nom Predsjedništva Konjicijom kada je oštrim rječnikom zamjerio Predsjedništvu (Halilović, Lukava strategija, 156): I, osigurajte municiju, mi ćemo sve vratiti u tri dana ... zadnja minimalna količina municije nam je došla 15. novembra 1992. godine ... vi niste, kao država, ništa osigurali...

Nekoliko dana kasnije je S. Halilović na sjednici Predsjedništva RBiH od 10. marta 1993. godine predložio (Halilović, Lukava strategija, 151): Obezbijediti da luka Ploče i put Ploče – Mostar – Sarajevo – Zenica, bude u neprekidnoj funkciji za potrebe države BiH. Ako je nužno, za ovo angažovati me-

đunarodne snage, a po potrebi i našim snagama taj prostor osigurati.

U gotovo isto vrijeme je predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović na sarajevskoj TV izjavio (Lord David Owen, *Balkanska Odiseja*, 127): *Uspjeli smo dokopati se 30.000 pušaka i strojnica, 20 milijuna metaka, 37.000 mina, 46.000 protutenkovskih raketa, 20.000 ručnih granata, 90.000 vojnih uniformi i 120.000 pari čizama.* Ova tvrdnja svakako je u koliziji sa zahtjevom Štaba Vrhovne komande o osiguranju 3 b/k /borbena kompleta/ streljiva. Naime, Bošnjaci svakako u dvadesetak dana nisu uspjeli potrošiti tolike količine stre-

ubacivali municiju iz Visokog u bocama za kiseonik, kasnije kad je to otkriveno, preko četničke teritorije prenosili smo naoružanje, municiju i repromaterijal u kontejnerima za humanitar-nu pomoć.

Zanimljiva je i činjenica da su Bošnjaci kupovali streljivo i kod svojih protivnika. Tako opet S. Halilović kazuje (Halilović, *Lukava strategija*, 92-94): *Istodobno, nešto malo naoružanja i oko milion i po metaka kupili smo od četnika i ustaša... Bilo je to koncem aprila 1993. godine.*

Drugi visoki zapovjednik Armije BiH M. Alagić, koji je zapovijedao Operativnom grupom Bosanska krajina, razmješteno

nabaviti veće količine topničkog streljiva. Istodobno, bilo je izrađeno više od 25.000 komada topničkih granata bez eksplozivnog i barutnog punjenja. Taj se materijal mogao nabaviti samo u tvornici "Slobodan Princip – Seljo" u Vitezu, koja je bila pod kontrolom HVO-a.

Bošnjačko vodstvo nije imalo jedinstveni stav o stvaranju uvjeta za rad vlastite vojne industrije. To, naime, potvrđuje odgovor zamjenika ministra obrane Hasana Čengića načelniku Glavnog štaba ABiH Seferu Haliloviću na njegovo inzistiranje za vlastitom proizvodnjom streljiva (Halilović, *Lukava strategija*, 92-94): To

zavod Čačak). U tom se poslu spominje tadašnji zamjenik ministra obrane u Vladi R BiH Hasan Čengić.

Iz iznesenog se mogu izvući sljedeći zaključci:

- Armija BiH nije imala dovoljno municije za sve vrste oružja, posebice pješačko i minobacačko
- središnji sustav logističke potpore Armije BiH nije bio djelotvoran
- zbog oskudice u sirovinama i reprodukcijom materijalu, posebice eksplozivnu za punjenje topničkog streljiva i nitroglicerinskih baruta, u zauzetim objektima i postrojenjima vojne industrije nije bila moguća proizvodnja mu-

ZNAČAJU PODRUČJA U RATU 1990-ih (IV. DIO)

ljiva. Izjava A. Izetbegovića je najvjerojatnije bila političko-propagandnog značenja u smislu zastrašivanja suprotne strane i iznuđivanja pregovora, odnosno otvaranja putova opskrbe, posebice hrvatske. Zacijelo su Bošnjaci i pored pojačanog nadzora prometa i tereta prokrijumčarili znatne količine streljiva, oružja i vojne opreme. Sefer Halilović o tome piše (Halilović, *Lukava strategija*, 92-94): *Grupa u Glavnom štabu (kasnije Štab VK) na čelu sa Mirzom Pinjom i Raifom Džigalom razradila je način ubacivanja repromaterijala u BiH: već smo imali ogromno iskustvo, mjesecima smo*

u Lašvanskoj dolini, zapisao je (N. Latić i Z. Isaković, *Rat u Srednjoj Bosni, Ratna sjećanja generala Alagića*, Zenica 1997., 32): *Crno tržište cvjetalo je – tamo je bilo i municije i hrane ... donio sam odluku da se ide na trgovinu sa četnicima na prostoru Meokrnja ... (Meokrnje je planina sjeveroistočno oko 20 km od Travnika, tada na crti dodira muslimanskih i srpskih snaga, na šumskom putu koji je tada povezivao Travnik i Kotor Varoš).*

Muslimani su uspjeli i pored velikih poteškoća u proljeće 1993. nabaviti izvjesne količine streljiva za lakše oružje, ali najvjerojatnije nisu uspjeli

što vi radite, to se ne isplati. Mnogo je jeftinije kupovati municiju i oružje vani, nego to proizvoditi u Bosni.

Da je bošnjačka strana imala znatan broj stručnjaka vojne industrije svjedoči i činjenica da su poslali veću skupinu u Iran već u 1993. godini, gdje su organizirali i upravljali obnovom i modernizacijom 1200 iranskih tenkova T-55 sovjetske proizvodnje na zapadne tehničke standarde. U tom velikom i isplativom poslu pored BiH (osoblje iz Remontnog zavoda Hadžići) sudjelovali su i Slovenija (Remontni zavod Bregana i Iskra – Fotona iz Ljubljane) te Srbija (Remontni

- nicije za potrebe Armije BiH
- puteve opskrbe iz Hrvatske, koji su vodili preko sjeverne Hercegovine i središnje Bosne, kontrolirao je HVO, što je išlo na ruku središnjim bošnjačkim političkim vlastima koje su se svjetskoj javnosti mogle prikazati kao žrtva koja se ne može naoružati,
- pomanjkanje redovite opskrbe municijom umanjivalo je borbene mogućnosti Armije BiH. ■

(Milan Gorjanc, *Izveštaj vojnog eksperta: Doktrina općenarodne obrane i druga vojna pitanja relevantna za postupanje vojske tijekom rata u Bosni i Hercegovini*, Ljubljana, srpanj 2009.)

I nakon vojnog poraza u ratu za Falklandske otoke, Argentina je nastavila s propagandom koristeći i poštanske marke, npr. "1. obljetnica okupacije Falklandskih otoka, južne Georgije i Južnih Sandwich otoka"

Ivo AŠČIĆ

MARKE FALKLANDSKI RAT

Burna povijest Falklanda, otočja u jugozapadnom dijelu Atlantskog oceana, prikazuje se desetljećima na poštanskim markama. Podatak ne čudi jer ova britanska kolonija, istočno od Magellanova prolaza i sjeveroistočno od krajnjeg južnog rta Južne Amerike, izdaje vlastite marke još od 1878.

Zbog velike filatelističke publike i interesa za markama britanskih kolonija, tiskanje maraka jedan je od glavnih prihoda za 2600 stanovnika koliko ih živi na Falklandu (španj. *Islas Malvinas*).

Falkland su Europljani otkrili krajem XVI. stoljeća. Sljedećih nekoliko stotina godina na njemu su se smjenjivali različiti gospodari, od Francuza, Španjolaca, Engleza i Argentine. Pod jurisdikcijom je Velike Britanije od 1833. Za prevlast na ovim brdovitim otocima vodili su se različiti vojni sukobi. Poznata je, među ostalim, pomorska bitka između njemačke i britanske eskadre u I. svjetskom ratu u kojoj je pobijedila britanska mornarica te ponovno zagospodarila morem.

Poznatiji rat koji je vođen za ovo otočje bio je Falklandski rat. Vodile su ga Velika Britanija i Argentina od 2. travnja do 14. lipnja 1982. nakon neuspjelih pregovora o prijenosu suvereniteta nad Falklandskim otočjem. Kad je riječ o diplomatskoj potpori, većina europskih zemalja, i SAD, bila je

na strani Velike Britanije dok su južnoameričke zemlje, osim Čilea, bile na strani Argentine. U ratu je sudjelovalo više od deset tisuća argentinskih i oko šest tisuća britanskih vojnika.

Ratni ishod rezultirao je argentinskim porazom u kojem je poginulo oko 250 Britanaca i oko 650 Argentinaca. Nakon rata smijenjen je argentinski predsjednik i general Leopoldo Galtierija, dok je u Velikoj Britaniji ratna pobjeda učvrstila položaj premijerke Margaret Thatcher. Argentinsku vojnu invaziju na Falklande osudilo je Vijeće sigurnosti UN-a dok je Europska zajednica Argentini uvela ekonomske sankcije. Međudržavni odnosi normalizirani su polovinom devedesetih godina prošlog stoljeća.

Na temu Falklandskog rata izdan je popriličan broj maraka, uglavnom od zaraćenih strana: Argentina 1982., Ascension 1992., Guernsey 2007., Sveta Helena 2002., Tristan da Cunha 2014., Falkland 1992. i dr. ■

Falklandski rat vodile su Velike Britanije i Argentine od 2. travnja do 14. lipnja 1982. radi stjecanja suvereniteta nad Falklandskim otocima

Britanske snage s više od šest tisuća vojnika porazile su tijekom Falklandskog rata mnogobrojnije argentinske. Na otoku Južna Georgia 26. travnja 1982. Britanci su dobili bitku

Na putu od oko 13 tisuća kilometara, od Velike Britanije prema Falklandu, logistički oslonac britanskim snagama bio je otok Ascension na kojem se nalazi zrakoplovna baza Wideawake

BRIGA O ŠUMAMA

Svjetski dan šuma koji se na temelju rezolucije Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 2012. obilježava 21. ožujka svake godine, jedna je od najvećih šumarskih manifestacija u svijetu. U njegovu organizaciju i sudjelovanje uključeno je tisuće građana, neizravno i milijuni stanovnika planeta Zemlja. Cilj je podići svijest o važnosti šuma i njihovoj vitalnoj ulozi u iskorjenjivanju siromaštva, održivosti okoliša i sigurnosti hrane. Šume čine trećinu površine Zemlje i osnovno su stanište milijuna biljnih i životinjskih vrsta, izvor su čistog zraka i vode te imaju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena. Jednako tako, više od 1,6 milijardi ljudi izravno ovisi o šumi, bilo da je riječ o hrani, energiji, lijekovima i sl. Prema podacima UN-a, godišnje se uništi oko 13 milijuna hektara šume. Petnaest posto emisija stakleničkih plinova u svijetu, koji dovode do klimatskih promjena, izazvano je zbog krčenja šuma.

U Hrvatskoj nema straha od krčenja šuma i njihova nestanka. Šume i šumsko zemljište pokrivaju gotovo polovinu kopnene površine države.

Vrlo važnu ulogu u zaštiti šuma imaju i UN-ovi Ciljevi održivog razvoja do 2030. Svrha im je očuvanje i vraćanje u prvobitno stanje kopnenih ekosistema, kao što su šume, močvare, sušni tereni i planine do 2020. godine. Promoviranje održivog upravljanja šumama

i zaustavljanje krčenja šuma navodi se u 15. cilju: Očuvanje života na zemlji.

Motiv šuma i njihove edukativne poruke teme su i izdavača maraka: Međunarodna godina šuma (Austrija, 2011.), Šume i njezine prednosti (Liechtenstein, 2009.), Šume i turizam (Portugal, 2015.), Šumske životinje (Finska, 2004.), Europa – šume (BiH, 2011.), Ciljevi održivog razvoja (UN, 2016.) i dr.

U promociji održivog upravljanja šumama i zaustavljanju krčenja šuma radi ublažavanja posljedica klimatskih promjena značajnu ulogu imaju poštanske marke

Očuvanje života na zemlji, jedan je od UN-ovih Ciljeva održivog razvoja do 2030. koji je izravno povezan s očuvanjem šuma

Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT

ZZP

Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća Kaštela održanoj 2. ožujka u hotelsko-turističkom kompleksu Resnik, a u prigodi obilježavanja obljetnice Grada Kaštela uručene su godišnje nagrade te nagrade za životno djelo. Među nagrađenima bila je i Klapa "Sv. Juraj" HRM-a koja je nagradu Grada Kaštela dobila za osobit doprinos u klapskom pjevanju te promociji grada. Svečanosti uručenja nagrada nazočili su izaslanik premijera i ministar uprave Lovro Kušćević, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane general-bojnik Mladen Fuzul, predstavnici Splitsko-dalmatinske županije, Grada Splita i Solina, kao i predstavnici gradova u Hrvatskoj i izvan naših

KLAPA "SV. JURAJ" HRM-A DOBITNIK GODIŠNJE NAGRADE GRADA KAŠTELA

"Na Hrvatsku vojsku uvijek se može računati kad i gdje god to bude potrebno," poručio je general Mladen Fuzul

granica s kojima Grad Kaštela održava prijateljske odnose. Ministar Kušćević istaknuo je veliki povijesni značaj ovog grada koji odiše duhom hrvatskih velikana i baštini prvi i najstari-

Klapa "Sv. Juraj" HRM-a dobila je nagradu Grada Kaštela za osobit doprinos u klapskom pjevanju te promociji grada. Nagrada im je uručena na svečanoj sjednici Gradskog vijeća Kaštela održanoj 2. ožujka u hotelsko-turističkom kompleksu Resnik...

ji pisani dokument u kojem se spominje ime Hrvata i Hrvatske još iz vremena kneza Trpimira. General Mladen Fuzul napomenuo je kako je Hrvatska vojska stalno prisutna u Divuljama i sastavni je dio Kaštela, ali i podsjetio kako su upravo u Resniku udareni temelji 1. bojne 4. gardijske brigade, a odavde je potekla i jedna od najboljih pričuvnih brigada HV-a s ovog područja, splitsko-kaštelanska

141. brigada. Istaknuo je kako je hrvatski vojnik i danas u potpori hrvatskom narodu i kad treba priskočiti u pomoć u gašenju požara, opskrbe vodom u sušnom razdoblju ili borbi s poplavama, a sad i u otklanjanju posljedica izazvanih velikim količinama snijega. "I dalje ćemo biti na raspolaganju i u potpunosti posvećeni prije svega služenju domovini i hrvatskom narodu. Na Hrvatsku vojsku uvijek se

može računati kad i gdje god to bude potrebno," poručio je general Fuzul.

U ime nagrađenih na kraju je zahvalio voditelj Klape Marko Bralić, napomenuvši kako je njihovo imenovanje inicirala Koordinacija braniteljskih udruga Domovinskog rata Kaštela, ali i kako su pripadnici Klape potekli upravo iz Kaštela te će i dalje sudjelovati u javnom i kulturnom životu grada. ■

MULTIMEDIJA

Novosti iz Asusa

Asus je na Mobile World Congressu, održanom od 26. veljače do 1. ožujka u Barceloni, predstavio nove telefone kod kojih je naglasak stavljen na kamere i umjetnu inteligenciju. Predstavljena su tri modela iz serije Zenfone 5, koja će se na tržištu pojaviti u sljedećih nekoliko mjeseci: Zenfone 5, Zenfone 5 Lite i Zenfone 5z.

Zenfone 5

Pokreće ga Snapdragon 636, ima šest GB RAM-a te 6,2-inčni zaslon. Najviše je bilo riječi o umjetnoj inteligenciji, s pomoću koje će se telefon prilagođavati potrebama korisnika. Npr. prepoznavanje objekata prilikom

fotografiranja i automatsko prilagođavanje postavki, optimizacija performansi i ubrzanje procesora, maksimalizacija trajanja baterije, prepoznavanje jačine zvona – ako se korisnik nalazi na mjestu gdje je velika buka telefon će zvoniti glasnije, dok će u mirnim uvjetima zvoniti tiše.

Zenfone 5 Lite

Ima četiri kamere, dvije stražnje i dvije prednje. Daniela Idi iz Asusa napomenula je prilikom predstavljanja uređaja kako istraživanja pokazuju da korisnici jednako često koriste prednje i stražnje kamere, a posebna je pozornost posvećena upravo prednjim. Osim glavne kamere

od 20 MP, tu je i dodatni senzor od 12 MP te čak 120 stupnjeva za grupne selfije. Sa stražnje strane nalazi se glavna kamera od 16 MP i kamera od 12 MP jednako širokog kuta. Zaslon dijagonalne šest inča smješten je u kućištu 5,5-inčnih modela. Uređaj pokreće Snapdragon 630 (ili 430, ovisno o modelu), a ima mogućnost otključavanja s pomoću otiska prsta ili skeniranjem lica.

Zenfone 5z

Dolazi s brojnim opcijama kao i *petica*, ali velika je razlika u hardveru. Prodavat će se u trima inačicama – s četiri GB RAM-a i

64 GB prostora za pohranu podataka, zatim sa šest GB RAM-a i 128 GB prostora za pohranu te s čak osam GB RAM-a i 256 GB prostora za pohranu, a pokretat će ga i najjača inačica Snapdragona (845). Poznata je samo cijena modela s četiri GB RAM-a, koja iznosi 479 eura, a cijene ostalih modela trebali bismo saznati do lipnja, kad stižu na tržište. S obzirom na to da je Xiaomi spominjao da će predstaviti najsnažniji pametni telefon na svijetu koji će pokretati Snapdragon 845 i imat će osam GB RAM-a, a sad ga je u tome dostigao Asus, bit će zanimljivo usporediti uređaje.

Huaweijev uzlet

Brend Huawei povećao je u samo godinu dana vrijednost na svjetskom tržištu za više od 50 posto, pokazali su novi podaci agencije Brand Finance. Među 500 svjetskih *najbrendova* za 2018. godinu drži 25. mjesto, što je velik skok u odnosu na 2017. kad je bio 40. na toj ljestvici. Huawei se

2017. pozicionirao na 49. mjesto BrandZ liste 100 svjetskih *najbrendova* i na 88. mjesto Forbesove liste...

Prošle godine predstavio je mobitel Huawei Mate 10 koji je osvojio brojna priznanja, a intenzivirao je i stratešku suradnju s brendovima poput Leice, Porsche Designa, Googlea...

Najjači mobitel godine?

Xiaomi je odlučio preskočiti Mobile World Congress u Barceloni na kojem većinu pažnje ionako plijeni Samsung s novim modelima iz serije Galaxy. Najavio je, međutim, za 27. ožujka službeno predstavljanje svojeg najjačeg modela pametnog telefona i to kod kuće, u Kini. Xiaomi Mi Mix 2S trebao bi imati zaslon dijagonalne šest inča, radit će na najnovijoj inačici Androida, a pokretat će ga jaka mobilna platforma Snapdragon 845. Dok npr. novi Samsung S9+ uz Snapdragon

845 ima šest GB RAM-a, novi Xiaomijev uređaj trebao bi imati čak osam GB RAM-a te 256 GB

prostora za pohranu podataka. U prilog informacijama kako bi to mogao biti najsnažniji telefon na

svijetu ide i Xiaomijeva objava na *webu* – "273.741". Ti brojevi većini ljudi vjerojatno ne znače ništa, ali po GSMAreni vjerojatno je riječ o rezultatima ocjenjivanja Mi Mixa 2S sukladno aplikaciji *AnTuTu Benchmark*. O kakvim je brojevima riječ najbolje govore rezultati za Galaxy Note 8 (167.946), odnosno za iPhoneov A11 procesor (222.462). Od ostalih opcija spominje se i baterija kapaciteta 3400 mAh te dvije stražnje kamere razlučivosti 12 MP i s optičkim zumom.

Zanimljivo osvježanje iz Canona

Canon Europe predstavio je novu kameru EOS M50, opremljenu Bluetoothom i Wi-Fi-jem i smještenu u kompaktnom kućištu. Ima 24,1-megapikselni CMOS senzor veličine APS-C za snimanje mekih pozadina i oštih slika visoke razlučivosti pri slabijem osvjetljenju, mogućnost neprekidnog snimanja deset slika u sekundi (fps), mogućnost brzog fokusiranja i izrade slika visoke razlučivosti te Full HD videozapis s kontrolom dubine polja za oštre objekte i meke pozadine. Funkcije obuhvaćaju snimanje 4K videozapisa, 4K protok vremena i 4K zamrznute kadrove iz 4K videozapisa, brzo slijedno snimanje i standardan maksimalni ISO od 25 600 koji omogućuje snimanje oštih slika pri slabom osvjetljenju. Slikovni procesor DIGIC 8 podržava niz poboljšanja

u automatskom fokusiranju, alat za automatsku optimizaciju osvjetljenja, alat za digitalnu optimizaciju objektiva te priori-

tet nijanse isticanja – sve za slike visoke kvalitete spremne za dijeljenje izravno s fotoaparata.

Samsungov SSD odsad i s 30 terabajta

ličine podataka, Samsung je predstavio SSD kapaciteta čak 30,72 TB. Tvrtka je već držala rekord na tržištu SSD-a velikog kapaciteta s diskom od 15,36 TB smještenim u 2,5-inčnom kućištu koji je predstavila prije dvije godine, a sad je taj kapacitet udvostručila. Novi disk, koji se sastoji od 32 NAND flash paketa kapaciteta 1 TB, može se pohvaliti i izvrsnom brzinom zapisivanja i čitanja podataka – 1700 MB/s, odnosno 2100 MB/s. Riječ je o brzinama koje su otprilike četiri puta veće u odnosu na prosječne SSD-ove, po-

hvalili su se iz Samsunga. Kako bi dočarali o kako je velikom kapacitetu riječ, u službenoj objavi za javnost napomenuli su kako se na disk smješten u malom 2,5-inčnom kućištu može pohraniti više 5700 Full HD filmova prosječne veličine oko pet GB. Tvrtka je počela proizvoditi prve količine novih diskova početkom ove godine, a do kraja godine planira proširiti seriju novim diskovima manjeg kapaciteta. Uskoro, dakle, možemo očekivati i diskove kapaciteta 15,36 TB, 7,68 TB, 3,84 TB, 1,92 TB, 960 GB i 800 GB.

Budući da je sve veća potražnja poslovnih korisnika za sustavima za pohranu velike ko-

WEB-INFO

www.civilwarartillery.com

Izgledom zastarjela, ali vrlo zanimljiva stranica, posebno ako ste ljubitelj povijesti topništva. Amerikanac Jack W. Melton, Jr. upravo je takav entuzijast, specijaliziran za topništvo u Američkom građanskom ratu. Stranica je privatna, pokrenuta još 1994., pa ne čudi njezin izgled koji nas vraća u doba modema i sporih internetskih veza. Sadržaj je bogat i podijeljen u desetak cjelina. Najprivlačnijom se čini *Cannons & Forts*, koju čine tri podcjeline: *Famous Cannon*, *Cannon ID* i *Fortifications*. Prva opisuje najpoznatije topove, druga daje osnovnu podjelu topničkog naoružanja iz tog doba, a treća donosi fotografije utvrda i drugih fortifikacijskih objekata. Izvrsna je i rubrika *Glossary* (pojmovnik), a *Cool Information* odvest će vas na filmove i web-stranice s tom tematikom. Kako smo rekli, ima još puno toga pa nema smisla nabrajati. Volite stare topove? Posjetite www.civilwarartillery.com!

D. VLAHOVIĆ

Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.
Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...

facebook

facebook.com/hrvatskiVojnikMagazin
twitter.com/HrVojnik

Gledajte naše
filmove...

youtube.com/c/hrvatskiVojnikMagazin

Čitajte nas
i pronadite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...

www.hrvatski-vojn timer.hr

www.**hrvatski-vojn timer**.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hrvojn timer@gmail.com